

**ДИРЕКЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО
ВАЗДУХОПЛОВСТВО
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****453**

На основу чл. 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

**ПРАВИЛНИК
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О
УТВРЂИВАЊУ ЗАХТЈЕВА И УПРАВНИХ
ПОСТУПАКА У ВЕЗИ СА АЕРОДРОМИМА**

Члан 1.

У Правилнику о утврђивању захтјева и управних поступака у вези са аеродромима ("Службени гласник БиХ", број 17/21) (у даљем тексту: Правилник), у члану 1. (Предмет и подручје примјене) у ставу (1) тачка х) мијења се и гласи:

"х) условима и поступцима у вези са изјавом организација одговорних за пружање услуга управљања платформом и надзора над њима из члана 7. став (2) овог правилника како је утврђено у Анексу II и Анексу III овог правилника".

Став (3) мијења се и гласи:

"(3) Оператори аеродрома и организације одговорне за пружање услуге управљања платформом испуњавају захтјева утврђене у анексима III и IV овог правилника".

Став (4) се брише.

Досадашњи став (5) постаје став (4).

Иза става (4) додају се нови ст. (5) и (6) који гласе:

"(5) Правилником о измјенама и допунама Правилника о утврђивању захтјева и управних поступака у вези са аеродромима преузимају се одредбе:

а) Спроведбене Уредбе Комисије (ЕУ) број 2020/469 од 14. фебруара 2020. године о измјенама и допунама Уредбе (ЕУ) број 923/2012, Уредбе (ЕУ) број 139/2014 и Уредбе (ЕУ) број 2017/373 у погледу захтјева за управљање ваздушним саобраћајем/услугама у ваздушној пловидби, пројектовања структура ваздушног простора и квалитета података, безбједности полетно-слетних стаза и о стављању ван снаге Уредбе Комисије број 73/2010,

б) Делегиране уредбе Комисије (ЕУ) број 2020/1234 од 9. јуна 2020. године о измјенама и допунама Уредбе (ЕУ) број 139/2014 у погледу услова и поступака у вези са изјавом организација одговорних за пружање услуга управљања платформом,

ц) Делегиране уредбе Комисије (ЕУ) број 2020/2148 од 8. октобра 2020. године о измјенама и допунама Уредбе (ЕУ) број 139/2014 у погледу безбједности полетно-слетних стаза и ваздухопловних података,

д) Делегиране уредбе Комисије (ЕУ) број 2022/208 од 14. децембра 2021. године о измјени Уредбе (ЕУ) број 139/2014 у погледу захтјева за операције у свим временским условима,

е) Делегиране уредбе Комисије (ЕУ) број 2022/2074 од 20. јула 2022. године о измјени Уредбе (ЕУ) број 139/2014 у погледу дефиниције SNOWTAM."

(6) Навођење одредаба уредби из става (5) овог члана врши се искључиво у сврху праћења и информисања о

преузимању правне тековине Европске уније у законодавство Босне и Херцеговине".

Члан 2.

У члану 2. (Дефиниције) став (1) тачка т) мијења се и гласи:

"(т) **Држава чланица** (Member state) – означава сваку државу чланицу ЕАСА и Босну и Херцеговину",

Иза тачке цц), додаје се нова тачка дд), која гласи:

"дд) **Трећа земља** (Third Country): означава сваку државу осим државе чланице ЕАСА и Босне и Херцеговине".

Став (2) се брише.

Досадашњи став (3) постаје став (2).

Члан 3.

Назив члана 3. (Надзор над аеродромима) мијења се и гласи: "(Надзор)".

У члану 3. став (1) мијења се и гласи:

"(1) ВНДСА је надлежни орган за издавање потврде и надзор над аеродромима и операторима аеродрома, примање изјава и надзор над пружаоцима услуга управљања платформом, као и особљем неопходним за те активности."

Члан 4.

Члан 13. (Изузећа и одступања) мијења се и гласи:

"Члан 13.

(Изузећа и одступања)

Не доводећи у питање члан 1. став (4) тачка а) овог правилника, ВНДСА одобрава изузећа и одступања од примјене овог правилника у складу са прописом којим се уређује одобравање изузећа и одступања од примјене подзаконских аката које доноси Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине."

Члан 5.

Члан 14. (Начини усклађивања) мијења се и гласи:

"Члан 14.

(Начини усклађивања)

ВНДСА усваја прихватљиве начине усклађивања (АМС), сертификационе захтјеве (CS) и смјернице (GM) и доноси и одобрава алтернативне начине усклађивања за овај правилник у складу са одредбама прописа којим се уређују прихватљиви и алтернативни начине усклађивања, сертификациони захтјеви, посебни услови и смјернице."

Члан 6.

У члану 19. (Примјена и престанак важења прописа) став (3) се брише.

Досадашњи ст. (4) и (5) постају ст. (3) и (4).

Иза става (4) додаје се нови став (5) који гласи:

"(5) Ступањем на снагу ових измјена и допуна правилника престаје да важи Правилник о измјенама и допунама Правилника о утврђивању захтјева и управних поступака у вези са аеродромима ("Службени гласник БиХ", број 75/22)."

Члан 7.

Иза члана 19. овог правилника додаје се нови члан 20. који гласи:

"Члан 20.

(Измјене и допуне анекса Правилника)

- (1) Измјене и допуне Анекса I, Анекса II, Анекса III, Анекса IV и Анекса VI Правилника наведене су у Анексу ових измјена и допуна правилника.
- (2) Објашњење из фусноте број 1 у Анексу II Правилника се брише.

(3) Форма и унутрашња структура и подјела Анекса из става (1) овог члана дата је у изворном облику и на латиничном писму (коришћена верзија на енглеском језику) с циљем лакшег позивања на исте.

(4) Анекс из става (1) овог члана чини саставни дио ових измјена и допуна правилника."

Члан 8.

Досадашњи члан 20. (Ступање на снагу) постаје члан 21.

Члан 9.

(Ступање на снагу)

Ове измјене и допуне правилника ступају на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-328-6/24

6. јуна 2024. године

Бања Лука

Генерални директор

Зорислав Ивановић, с. р.

АНЕКС

Анекс I Правилника - Дефиниције израза који се користе у анексима од II до IV, мијења се и гласи:

Након (6) додају се (6а), (6б) и (6с) и гласе:

"(6а) Ваздухопловни информативни циркулар – AIC (Aeronautical Information Circular): је обавјештење које не испуњава услове за објаву информација путем NOTAM (notice to airmen) нити се уноси у AIP, али које се односи на безбједност летења, ваздушну пловидбу, техничка, административна или законодавна питања;

(6б) Ваздухопловни информативни производ (Aeronautical Information Product): су ваздухопловни подаци и ваздухопловне информације који се обезбјеђују као дигитални скупови података или у стандардној форми на папиру или на електронском медију. Ваздухопловни информативни производ састоји се од:

- Зборника ваздухопловних информација - AIP (Aeronautical Information Publications), укључујући измјене и/или допуне и додатке,

- Ваздухопловног информативног циркулара - AIC (Aeronautical Information Circulars),

- Ваздухопловних карти (Aeronautical charts),

- NOTAM, и

- Сета дигиталних података (Digital data sets);

(6с) Зборник ваздухопловних информација - AIP (Aeronautical Information Publication) је зборник који објављује држава или се објављује уз одобрење државе и садржи ваздухопловне информације трајног карактера значајне за ваздушну пловидбу."

Након (15) додаје се (15а) и гласи:

"(15а) контаминирана полетно-слетна стаза (contaminated runway)" је полетно-слетна стаза чији је знатан дио површине (било у изолованим дијеловима или изван њих) унутар кориштене дужине и ширине покривен једном или са више супстанци наведених у дескрипторима површине полетно-слетне стазе;"

Након (16) додаје се (16а) и гласи:

"(16а) апсолутна висина одлуке - DA (decision altitude - DA) или висина одлуке - DH (decision height - DH) је одређена апсолутна висина или висина у операцијама 3D инструменталног прилаза при којој се мора покренути поступак неуспјелог прилаза ако није утврђена захтијевана визуелна референца за наставак прилаза,"

Након (17) додаје се (17а) и гласи:

"(17а) "скуп података (data set)" је препознатљива група података;"

Након (18) додаје се (18а) и гласи:

"(18a) "сува (dry)" у односу на стање полетно-слетне стазе, означава да површина полетно- слетне стазе није видљиво мокра и није контаминирана унутар подручја које је предвиђено за употребу."

Након (19) додаје се (19a) и гласи:

"(19a) остатак страног објекта - FOD (foreign object debris)" је предмет на оперативној површини који нема оперативну или ваздухопловну функцију и који може да представља опасност за операције ваздухоплова;"

Наведено под (22) се мијења и гласи:

"(22) инструментална полетно-слетна стаза (instrument runway) је једна од следећих врста полетно-слетних стаза намијењених операцијама ваздухоплова заснованих на инструменталном прилазу:

1. полетно-слетна стаза за непрецизни прилаз (non-precision approach runway): полетно-слетна стаза опремљена визуелним средствима и најмање једним невидуелним средством намијењеним за операције слијетања на основу операције инструменталног прилаза типа А,

2. полетно-слетна стаза за прецизни прилаз, категорија I (precision approach runway, category I): полетно-слетна стаза опремљена визуелним средствима и најмање једним невидуелним средством намијењеним за операције слијетања на основу операције инструменталног прилаза типа В категорије I (CAT I),

3. полетно-слетна стаза за прецизни прилаз, категорија II (precision approach runway, category II): полетно-слетна стаза опремљена визуелним средствима и најмање једним невидуелним средством намијењеним за операције слијетања на основу операције инструменталног прилаза типа В категорије II (CAT II),

4. полетно-слетна стаза за прецизни прилаз, категорије III (precision approach runway, category III): полетно-слетна стаза опремљена визуелним средствима и најмање једним невидуелним средством намијењеним за операције слијетања на основу операције инструменталног прилаза типа В категорије III (CAT III),"

Након (24) додају се (24a) и (24b) и гласе:

"(24a) "поузданост система освјетљења (lighting system reliability)" је вјероватноћа да целокупна инсталација ради у оквиру одређене толеранције и да је систем оперативно употребљив;

(24b) "Индикатор локације (Location Indicators)" је најновије важеће издање Док. 7910 "Индикатор локације" које је одобрила и објавила Међународна организација за цивилно ваздухопловство;"

Након (24b) додаје се (24c) и гласи:

"(24c) операције у условима смањене видљивости – LVO (low-visibility operations - LVOs) су операције прилаза или полијетања на полетно-слетној стази на којој је видљивост дуж полетно-слетне стазе (RVR) мања од 550 m или са висином одлуке (DH) мањом од 200 ft."

Наведено под (25) се мијења и гласи:

"(25) поступци при смањеној видљивости (low-visibility procedures) су поступци летења који се примјењују на аеродрому за обезбјеђење безбједних операција у условима смањене видљивости,"

Наведено под (26) се мијења и гласи:

"(26) полијетање у условима смањене видљивости – LVTO (low-visibility take-off - LVTO) је полијетање када је видљивост дуж полетно-слетне стазе (RVR) мања од 550 m",

Наведено под (27) се брише.

Након (34), додају се (34a) и (34b) и гласе:

"(34a) "NOTAM (Notice to Airmen)" је телекомуникационо дистрибуисана порука која садржи информације о успостављању, стању или измјени

ваздухопловног средства, услуге, поступка или опасности, чије је благовремено познавање неопходно особљу које учествује у припреми и извршавању летења;

(34b) "NOTAM код (NOTAM code)" је код који је садржан у најновијем важећем издању "Поступци за услуге у ваздушној пловидби - ICAO скраћенице и кодови" (PANS ABC - Док. 8400), које је одобрила и објавила Међународна организација за цивилно ваздухопловство."

Након (34b) додаје се (34c) и гласи:

"(34c) операција са оперативним одобрењима (operation with operational credits) је операција која се изводи коришћењем специфичне опреме на ваздухоплову или земљи, или комбинацијом опреме на ваздухоплову и опреме на земљи која омогућава било који од следећих елемената:

(a) примјену оперативних минимума који су нижи од стандардних оперативних минимума аеродрома за одређену класификацију операција,

(b) захтјеви везани за видљивост могу бити испуњени или смањени,

(c) потребан је мањи број земаљских уређаја, опреме и објеката."

Наведено под (35) се брише.

Након (38), додају се (38a), (38b), (38c), (38d), (38e), (38f), (38g) и (38h) и гласе:

"(38a) "матрица за процјену стања полетно-слетне стазе - RCAM (runway condition assessment matrix)" је матрица помоћу које се процјењује код стања полетно-слетне стазе (RWYCC), примјеном повезаних поступака, који обухватају скуп осматрања стања површине полетно-слетне стазе и извјештаја пилота о кочењу;

(38b) "код стања полетно-слетне стазе – RWYCC (runway condition code)" је број који се користи у извјештају о стању полетно-слетне стазе (RCR), који описује утицај стања површине полетно-слетне стазе на могућност успоравања и бочне контроле ваздухоплова;

(38c) "извјештај о стању полетно-слетне стазе – RCR (runway condition report)" је свеобухватни стандардизован извјештај о стању површине полетно-слетне стазе и његовом утицају на перформансе ваздухоплова приликом полијетања и слијетања, описан помоћу кода стања полетно-слетне стазе;

(38d) "безбједносна површина краја полетно-слетне стазе - RESA (runway-end safety area)" је простор који је симетричан у односу на продужену осу полетно-слетне стазе и који се наставља на завршетак основне стазе, првенствено намијењен смањењу ризика од оштећења авиона који је слетио испред или се зауставио иза полетно-слетне стазе;

(38e) "позиција за чекање (runway-holding position)" је одређена позиција намијењена заштити полетно-слетне стазе, површина за ограничење препрека или ILS/MLS критичног/осјетљивог подручја, код које ваздухоплови у вожењу и возила морају стати и задржати позицију, осим ако аеродромска контрола летења не одреди другачије;

(38f) "основна стаза полетно-слетне стазе (runway strip)" је одређена површина, укључујући полетно-слетну стазу и стазу за заустављање, ако постоји, која је намијењена:

a) смањењу ризика од оштећења ваздухоплова који излете са полетно-слетне стазе;

b) заштити ваздухоплова који је надлијеже за вријеме полијетања или слијетања;

(38g) "стање површине полетно-слетне стазе (runway surface condition)" је опис стања површине полетно-слетне стазе који се користи у RCR и служи као основа за одређивање RWYCC за потребе перформанси авиона;

(38h) "описи стања површине полетно-слетне стазе (runway surface condition descriptors)" су неке од следећих супстанци на површини полетно-слетне стазе:

(а) збијени снијег (compacted snow): снијег који је збијен у чврсту масу тако да ће карактеристике гума авиона по површини полетно-слетне стазе, при радним притисцима и оптерећењима, бити без значајних даљих збијања или стварања колотрага на површини;

(b) "сув снијег (dry snow): снијег од којег се не може лако направити грудва;

(c) мраз (frost): кристали леда створени од влаге у ваздуху на површини чија је температура једнака или нижа од тачке смрзавања. Мраз се разликује од леда по томе што кристали мрза формирају независно и зато имају зрнастију текстуру;

(d) лед (ice): вода која се смрзла или збијени снијег који је прешао у лед, у хладним и сувим временским условима;

(e) бљузгавица (slush): снијег који је толико засићен водом да ће под прстима руке вода из таквог снијега цурити (дренирати) или ће прскати ако се на такав снијег снажно нагази;

(f) стајаћа вода (standing water): вода дубине веће од 3 mm;

(g) мокри лед (wet ice): лед с водом на себи или лед који се топи;

(h) мокри снијег (wet snow): снијег који садржи довољно воде да, ако се стисне руком, може формирати чврсту грудву снијега, али вода се неће истиснути из такве грудве."

Након (41) додају се (41a), (41b) и (41c) и гласе:

"(41a) "мокра клизава полетно-слетна стаза (slippery wet runway)" је влажна полетно-слетна стаза за коју је утврђено да је коефицијент трења смањен на великом дијелу;

Наведено под (41b) мијења се и гласи:

"(41b) SNOWTAM (SNOWTAM) је посебна серија NOTAM на стандардном обрасцу, која обезбјеђује извјештај о стању површине обавјештавањем о постојању или престанку опасних услова узрокованих присутношћу снијега, леда, бљузгавице, мрза, стајаће воде или воде са снијегом, бљузгавицом, ледом или поледицом на оперативној површини."

(41c) "посебно припремљена зимска полетно-слетна стаза (specially prepared winter runway)" је полетно-слетна стаза на чијој површини је суви замрзнути слој збијеног снијега или леда или обоје и која је третирана пијеском или ситним шљунком или је механички обрађена ради повећања трења."

Наведено под (47) се мијења и гласи:

"(47) "обавезни садржај потврде (terms of the certificate)" означава следеће:

- ICAO индикатор локације,
- услови за рад (VFR/IFR, дан/ноћ),
- операције авиона на посебно припремљеним зимским полетно-слетним стазама,
- полетно-слетна стаза,
- објављене дужине,
- врсте полетно-слетне стазе и прилаза,
- референтни код аеродрома,
- обим операција ваздухоплова са вишим референтним кодом аеродрома,
- пружање услуга управљања платформом (да/не),
- спасилачко-вагтогасни ниво заштите."

Наведено под (47b) се мијења и гласи:

"(47b) операција инструменталног прилаза Типа В (Type В instrument approach operation) је операција са висином одлуке (DH) испод 75 m (250 ft) категоризована како слиједи:

1. Категорија I (CAT I): висина одлуке (DH) не нижа од 60 m (200 ft) и видљивост од најмање 800 m или видљивост дуж полетно-слетне стазе (RVR) не мања од 550 m,

2. Категорија II (CAT II): висина одлуке (DH) нижа од 60 m (200 ft), али не мања од 30 m (100 ft) и видљивост дуж полетно-слетне стазе (RVR) не мања од 300 m,

3. Категорија III (CAT III): висина одлуке (DH) нижа од 60 m (100 ft) или без висине одлуке (DH) и видљивост дуж полетно-слетне стазе (RVR) мања од 300 m или без ограничења видљивости дуж полетно-слетне стазе (RVR)."

Након (48) додаје се (49) и гласи:

"(49) "мокра полетно-слетна стаза (wet runway)" је полетно-слетна стаза чија је површина видљиво мокра или покривена слојем воде до и укључујући 3 mm дубине унутар подручја које је предвиђено за употребу."

Анекс II Правилника - Захтјеви за надлежни орган – Аеродроми (Део ADR.AR), мијења се и гласи:

ADR.AR.A.001 мијења се и гласи:

(1) "ADR.AR.A.001 Подручје примјене

Овим анексом утврђују се захтјеви за BHDCA која је одговорна за:

(a) серификацију аеродрома и надзор над аеродромима и операторима аеродрома;

(b) примање изјава о способности и доступности средстава за извршавање одговорности организација одговорних за пружање услуга управљања платформом и надзор над њима."

(2) ADR.AR.A.005(b) мијења се и гласи:

"(b) за примање изјава о способности и доступности средстава за извршавање одговорности организација одговорних за пружање услуга управљања платформом и надзор над њима."

(3) ADR.AR.A.010(b) мијења се и гласи:

"(b) Надлежни орган ставља на располагање операторима аеродрома, организацијама одговорним за пружање AMS и другим заинтересованим странама законодавне акте, стандарде, правила, техничке публикације и одговарајуће документе како би се олакшало њихово усклађивање са примјенивим захтјевима."

(4) ADR.AR.A.015(d) мијења се и гласи:

(a) први пасус наведеног под (d) мијења се и гласи:

"(d) Надлежни орган процјењује алтернативне начине усклађивања које предложи оператор аеродрома или организација одговорна за пружање услуга управљања платформом (AMS) у складу са ADR.OR.A.015, анализирањем достављене документације и, ако се то сматра потребним, спровођењем инспекције над аеродромом, оператором аеродрома или организацијом одговорном за пружање услуга управљања платформом (AMS)."

(b) у другом пасусу, наведено под (4) мијења се и гласи:

"(4) према потреби, обавјештава друге сертификоване аеродроме и организације одговорне за пружање AMS које су под његовим надзором."

(5) ADR.AR.A.030 мијења се и гласи:

(a) "(a) Надлежни орган успоставља систем за одговарајуће прикупљање, анализу и дистрибуцију безбједносних информација у складу са прописом којим се уређује извјештавање о догађајима у цивилном ваздухопловству Босне и Херцеговине.

(b) "(d) О мјерама предузетим у складу са наведеним под (c) одмах се обавјештавају оператори аеродрома или организације одговорне за пружање услуга AMS које се морају ускладити с њима у складу са овим правилником и другим прописима којим се уређује ова област.

(c) након (d) додаје се (e) и гласи:

"(e) О мјерама о којима се обавјештава организација одговорна за пружање услуга AMS, обавјештава се и оператор аеродрома на којем се пружају те услуге."

(6) У АDR.AR.A.040 додаје се (е) и гласи:

"(е) О безбједносним наредбама о којима се обавјештава организација одговорна за пружање услуга AMS, обавјештава се и оператор аеродрома на којем се те услуге пружају."

(7) АDR.AR.B.005(с) мијења се и гласи:

"(с) Надлежни орган успоставља поступке за учествовање у међусобној размјени свих потребних информација и помоћи са другим релевантним надлежним органима, укључујући информације о свим утврђеним неусклађеностима, корективним мјерама за уклањање тих неусклађености и мјерама које се предузимају као резултат надзора организације одговорне за пружање услуга AMS која је регистрована у више држава чланица."

(8) АDR.AR.B.020(а)(11) мијења се и гласи:

"(11) примјене одредби о изузећу и/или одступању у складу са прописом којим се уређује изузеће и одступање од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине."

(9) АDR.AR.C.005(а)(2) мијења се и гласи:

"(2) трајну усклађеност са основама за сертификацију и захтјевима примјенивим за аеродроме и операторе аеродрома или организације одговорне за пружање AMS; и"

(10) АDR.AR.C.010 мијења се и гласи:

(а) у наведеном под (а) уводна реченица мијења се и гласи:

"(а) Надлежни орган за све операторе аеродрома и организације за пружање услуга AMS;:"

(б) наведено под (с) мијења се и гласи:

"(с) Програм надзора и циклус планирања одражавају безбједносне перформансе оператора аеродрома или организације одговорне за пружање AMS, као и изложеност ризику самог аеродрома."

(11) У АDR.AR.C.040 мијења се назив и гласи:

"ADR.AR.C.040 Промјене – оператор аеродрома"

(12) АDR.AR.C.050 мијења се и гласи:

"ADR.AR.C.050 Изјава организација одговорних за пружање услуга AMS и обавјештење о промјени

(а) По пријему изјаве организације одговорне за пружање услуга AMS која намјерава пружати такве услуге на аеродрому, или по пријему обавјештења о промјени информација из изјаве, надлежни орган потврђује да је запримио изјаву или обавјештење о промјени, и провјерава да ли изјава или обавјештење садржи све информације прописане у Анексу III (Дио АDR.OR).

(б) Ако изјава или обавјештење не садржи све информације прописане у АDR.OR.F.005 Анекса III или садржи информације које нису у складу са примјенивим захтјевима, надлежни орган обавјештава организацију одговорну за пружање услуга AMS и оператора аеродрома на којем се та услуга пружа о тој неусклађености и захтијева додатне информације. Ако то сматра потребним, надлежни орган врши инспекцију над организацијом. Ако се потврди неусклађеност, надлежни орган предузима мјере из АDR.AR.C.055 овог анекса.

(с) Надлежни орган води регистар изјава обавјештења о промјени организације одговорне за пружање услуга AMS која је под његовим надзором."

(13) У АDR.AR.C.055 додаје се (ф) и гласи:

"(ф) Надлежни орган обавјештава оператора аеродрома, на којем се пружа услуга AMS, о свим налазима издатим организацији одговорној за пружање AMS или било којим опсервацијама упућеним тој организацији."

Анекс III Правилника - Захтјеви за организацију - Оператори аеродрома (Дио АDR.OR), мијења се и гласи:

(1) назив Анекса III мијења се и гласи:

"Захтјеви за организацију (Дио АDR.OR)";

(2) назив Пододјелка В мијења се и гласи:

"СЕРТИФИКАЦИЈА – АЕРОДРОМИ И ОПЕРАТОРИ АЕРОДРОМА (ADR.OR.B)"

(3) АDR.OR.B.037 се брише;

(4) АDR.OR.B.015(б)(2)(ii) мијења се и гласи:

"(ii) врсту операција на аеродрому и у припадајућем ваздушном простору, и";

(5) АDR.OR.B.025(а)(1)(iii) мијења се и гласи:

"(iii) да су летне процедуре на аеродрому и њима припадајуће промјене успостављене у складу са прописом којим се утврђују општи и посебни захтјеви за пружање услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуге у ваздушној пловидби и друге мрежне функције за управљање ваздушним саобраћајем."

(6) АDR.OR.B.060 се брише;

(7) додаје се АDR.OR.B.070 и гласи:

"ADR.OR.B.070 Престанак пружања услуга управљања платформом

Оператор аеродрома:

(а) предузима одговарајуће мјере за процјену и ублажавање безбједносних ризика који произилазе из престанка рада;

(б) пружа информације о мјерама наведеним под (а) одговарајућем пружаоцу услуга ваздухопловног информисања."

(8) У АDR.OR.C.005 додаје се (е) и гласи:

"(е) Оператор аеродрома, да би обезбиједио безбједне операције ваздухоплова на аеродрому, обезбеђује и одржава, директно или у договору са трећим странама, визуелна и невидуелна средства, метеоролошку опрему и сву другу опрему, сразмјерно врсти операција које се изводе на аеродрому."

(9) У АDR.OR.C.015 уводна реченица се мијења и гласи:

"У сврху утврђивања усклађености са релевантним захтјевима овог правилника и прописа којим се регулише ова област, оператор аеродрома сваком лицу које је овластио надлежни орган одобрава приступ.;"

(10) У АDR.OR.C.020 уводна реченица се мијења и гласи:

"Након запримања обавјештења о неусклађеностима, оператор аеродрома;:"

(11) АDR.OR.C.025 мијења се и гласи:

"ADR.OR.C.025 Тренутни одговор на безбједносни проблем – усклађеност са безбједносним наредбама

Оператор аеродрома спроводи све безбједносне мјере, укључујући безбједносне наредбе, које одреди надлежни орган у складу са АDR.AR.A.030(с) и АDR.AR.A.040 из Анекса II.;"

(12) АDR.OR.C.030 мијења се и гласи:

(а) наведено под (а) мијења се и гласи:

"(а) Оператор аеродрома подноси извјештај надлежном органу и свакој другој организацији за које држава у којој се налази аеродром захтијева да буду обавијештене о свим несрећама, озбиљним инцидентима и догађајима како је дефинисано у пропису којим се уређује истраживање несрећа и озбиљних инцидената у цивилном ваздухопловству Босне и Херцеговине и пропису којим се уређује извјештавање о догађајима у цивилном ваздухопловству Босне и Херцеговине.;"

(б) наведено под (д) и (е) мијења се и гласи:

"(d) Оператор аеродрома подноси извјештаје у року од 72 сата од сазнања за догађај на који се извјештај односи, осим ако то не спречавају изузетне околности.

(е) Према потреби, оператор аеродрома израђује извјештај о праћењу ситуације како би обезбиједио детаље о активностима које намјерава предузети како би спријечио сличне догађаје у будућности, чим те активности утврди. Тај извјештај се саставља у форми и на начин који одреди ВНДСА.

(13) назив Пододјелјка D мијења се и гласи:

"ПОДОДЈЕЛЈАК D – УПРАВЉАЊЕ – ОПЕРАТОРИ АЕРОДРОМА (ADR.OR.D)";

(а) ADR.OR.D.007 мијења се и гласи:

"ADR.OR.D.007 Управљање ваздухопловним подацима и ваздухопловним информацијама

(а) У оквиру свог система управљања, оператор аеродрома спроводи и одржава систем управљања квалитетом који обухвата сљедеће активности:

(1) његове активности у вези са ваздухопловним подацима;

(2) његове активности у вези са пружањем ваздухопловних информација.

(б) Оператор аеродрома у оквиру свог система управљања, успоставља систем управљања ваздухопловном безбједношћу (security management system) како би обезбиједио ваздухопловну безбједност (security) оперативних података које прима, или производи или на други начин користи, тако да приступ тим оперативним подацима буде ограничен само на оне који су овлашћени.

(с) Систем управљања ваздухопловном безбједношћу оператора аеродрома утврђује сљедеће елементе:

(1) поступци које се односе на процјену и ублажавање ризика за податке у вези са ваздухопловном безбједношћу, праћење и унапређење ваздухопловне безбједности, провере стања ваздухопловне безбједности и ширење нових спознаја;

(2) средства пројектована за откривање нарушавања ваздухопловне безбједности и упозоравање особља одговарајућим безбједносним упозорењима;

(3) средства за контролу ефеката нарушавања ваздухопловне безбједности и за утврђивање поступака за опоравак и поступака за ублажавање како би се спријечило понављање ситуације.

(д) Оператор аеродрома обезбјеђује проверу свог особља у вези са ваздухопловном безбједношћу у односу на податке у вези са ваздухопловном безбједношћу.

(е) Оператор аеродрома предузима неопходне мјере за заштиту ваздухопловних података од пријетњи рачунарске безбједности (cyber security)."

(б) ADR.OR.D.017 мијења се и гласи:

"ADR.OR.D.017 Програми обуке и провере стручности

(а) Оператор аеродрома успоставља и спроводи програм обуке за особље укључено у рад, одржавање и управљање аеродромом, како би обезбиједио њихову сталну стручност и да су упознати са правилима и поступцима релевантним за рад аеродрома и повезаности њихових функција и задатака са радом аеродрома у цјелини.

(б) Програм обуке наведен под (а):

(1) укључује почетну, периодичну обуку, обуку за обнављање знања и обуку за наставак стручног оспособљавања;

(2) одговарајући је за функције и задатке које особље обавља;

(3) укључује примјењиве оперативне поступке и захтјеве за предметни аеродром, укључујући и вожњу.

(с) Оператор аеродрома обезбјеђује да је све друго особље, укључујући особље других организација које ради

или пружа услуге на аеродрому, а којем је допуштен приступ оперативној површини аеродрома и другим оперативним подручјима аеродрома без пратње, одговарајуће обучено и квалификовано за такав приступ без пратње.

(д) Програм обуке наведен под (с):

(1) укључује почетну, периодичну обуку, обуку за обнављање знања и обуку за наставак стручног оспособљавања;

(2) укључује примјењиве оперативне поступке и захтјеве за предметни аеродром, укључујући и вожњу.

(е) Оператор аеродрома обезбјеђује да је особље наведено под (а) и (с) успјешно завршило неопходну почетну обуку прије него што му буде дозвољено:

(1) обављање дужности без надзора,

(2) приступ оперативној површини аеродрома и другим оперативним подручјима аеродрома без пратње.

Почетна обука обухвата теоретску и практичну обуку одговарајућег трајања и процјену компетенција особља након спровођења обуке.

(ф) Како би наставили да обављају своје дужности без надзора и да им се дозволи приступ без пратње оперативној површини аеродрома и другим оперативним подручјима аеродрома, и осим ако није другачије наведено у овом дијелу и Дијелу ADR.OPS, оператор аеродрома обезбјеђује да особље наведено под (а) и (с) је прошло обуку о правилима и поступцима релевантним за рад аеродрома, тако што је успјешно завршило:

(1) периодичну обуку, у интервалима не дужим од 24 мјесеца након завршетка почетне обуке. Ако се периодична обука похађа током посљедња три календарска мјесеца тог интервала, нови интервал се рачуна од датума истека тог интервала.

(2) обуку за обнављање знања, прије обављања својих дужности без надзора или им се дозволи приступ без пратње оперативној површини аеродрома и другим оперативним подручјима аеродрома, ако су одсутни са својих дужности у периоду од најмање три, а не дуже од 12 мјесеци узастопно. У случају одсуства дужег од 12 узастопних мјесеци, то особље похађа почетну обуку у складу са наведеним под (с);

(3) обуку за наставак стручног оспособљавања у случају промјена у њиховом оперативном окружењу или додијеливаним задацима, према потреби.

(г) Оператор аеродрома успоставља и спроводи програм за проверу стручности за особље наведено под (а) и обезбјеђује да је особље наведено под (с) доказало способности за обављање својих задатака, у складу са програмом за проверу стручности, како би обезбиједио:

(1) континуирану стручност тог особља;

(2) да је то особље свјесно правила и поступака који су релевантни за њихове функције и задатке.

Осим ако није другачије наведено у овом дијелу и Дијелу ADR.OPS, оператор аеродрома обезбјеђује да лица наведена под (а) и (с) пролазе провере стручности у интервалима не дужим од 24 мјесеца од завршетка њихове почетне обуке.

(х) Оператор аеродрома обезбјеђује да:

(1) су одговарајуће квалификовани и искусни инструктори за спровођење обуке и процјењивачи за процјену и проверу стручности ангажовани;

(2) се одговарајући објекти, средства и опрема користе за спровођење обуке и, ако је примјењиво, за спровођење провера стручности.

(и) Оператор аеродрома успоставља и спроводи поступке за спровођење програма обуке и програма за проверу стручности и:

(1) води одговарајуће записе о квалификацијама, обукама и провјерама стручности како би доказао усклађеност са овим захтјевом;

(2) на захтјев, те записе ставља на располагање свом особљу на које се ти записи односе;

(3) ако лице запосли други послодавац, записе о том лицу ставља на располагање новом послодавцу, на захтјев.";

(c) ADR.OR.D.035 (d) мијења се и гласи:

(i) наведено под (б) мијења се и гласи:

"(6) важеће издање регистра опасности;"

(ii) додају се (7) и (8):

"(7) одобрење за возњу и, ако је потребно, увјерења о познавању језика чувају се најмање четири године након престанка радног односа неког лица, или одузимања или поништења дозволе за возњу, или док надлежни орган не изврши стручни надзор тог подручја активности;

(8) одобрења за возила и записи о одржавању возила оператора аеродрома чувају се најмање четири године након што се возило уклонило из операција, или док надлежни орган не изврши стручни надзор те области;"

(11) додаје се Пододјелак F и гласи:

"Пододјелак F – Услуга управљања платформом (ADR.OR.F)

ADR.OR.F Одговорности организације одговорне за пружање услуга AMS

Организација одговорна за пружање услуга AMS пружа услугу управљања платформом у складу са:

(a) захтјевима из Анекса III (Дио ADR.OR), Анекса IV (Дио ADR.OPS) и Анекса V овог правилника;

(b) својом изјавом;

(c) оперативним поступцима из аеродромског приручника;

(d) својим приручником за систем управљања у складу са ADR.OR.F.095;

(e) свим другим приручницима који се користе за пружање услуга управљања платформом.

ADR.OR.F.005 Изјава организације одговорне за пружање услуга AMS

(a) Ако организација одговорна за пружање услуга AMS намјерава усмјерити ваздухоплов како је утврђено под (a)(1) и (a)(2) у ADR.OPS.D.001 као минимални услов, она доставља изјаву надлежном органу најмање два мјесеца прије датума планираног почетка пружања услуге. Изјава садржи сљедеће информације:

(1) назив организације одговорне за пружање услуга AMS;

(2) контакт податке организације одговорне за пружање услуга AMS;

(3) име и контакт податке одговорног руководиоца;

(4) назив(е) аеродрома у Босни и Херцеговини на којима ће се пружати услуге;

(5) непримјењиво;

(6) датум планираног почетка пружања услуге управљања платформом;

(7) изјаву којом потврђује да је успоставила формалне договоре са оператором аеродрома и пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају на аеродрому на којем намјерава пружати услугу управљања платформом;

(8) изјаву којом се потврђује да је организација одговорна за пружање услуга AMS израдила безбједносну политику и да ће примјењивати ту политику током пружања услуге обухваћене изјавом, у складу са ADR.OR.F.045(b)(2);

(9) изјаву којом се потврђује да се организација одговорна за пружање услуга AMS усклађује, и да ће, током пружања услуга обухваћених изјавом, наставити да се усклађује са примјењивим захтјевима из Анекса III (Дио

ADR.OR), Анекса IV (Дио ADR.OPS) и Анекса V овог правилника.

(b) Одступајући од наведеног под (a), ако сертификовани оператор аеродрома или одобрени пружалац услуга ваздушног саобраћаја намјерава да обезбједи пружање услуга на платформи:

(1) о томе обавјештава надлежни орган;

(2) ревидира своју безбједносну политику како би укључио пружање услуга на платформи;

(3) доставља надлежном органу програм обуке особља које намјерава укључити у пружање услуге.

ADR.OR.F.010 Стално важеће изјаве

Изјава организације одговорне за пружање услуга AMS у складу са ADR.OR.F.005 остаје важећа под сљедећим условима:

(a) организација одговорна за пружање услуга AMS усклађена је са захтјевима из Анекса V, Анекса III (Дио ADR.OR) и Анекса IV (Дио ADR.OPS) овог правилника;

(b) надлежном органу одобрено је приступ организацији одговорној за пружање услуга AMS у складу са ADR.OR.F.030 овог анекса како би се утврдила стална усклађеност са захтјевима утврђеним у Анексу V и Анексу III (Дио ADR.OR) и Анексу IV (Дио ADR.OPS) овог правилника;

(c) изјаву није повукла организација одговорна за пружање услуга AMS нити је надлежни орган обавијестио да се неке или све услуге морају обуставити.

ADR.OR.F.015 Почетак пружања услуга управљања платформом

Организација одговорна за пружање услуга AMS почиње пружати услуге управљања платформом на аеродрому, ако је:

(a) надлежни орган запримио изјаву;

(b) успоставила формалне договоре са сертификованим оператором аеродрома и одобреним пружаоцем услуга управљања ваздушним саобраћајем на аеродрому гдје ће се услуге пружати у складу са ADR.OR.F.085, односно ADR.OR.F.090;

(c) доставила доказ да је особље завршило потребну почетну обуку и обуку на локацији.

ADR.OR.F.020 Престанак пружања услуга управљања платформом

Организација одговорна за пружање услуга AMS, која намјерава трајно престати пружати услугу на аеродрому:

(a) обавјештава оператора аеродрома и надлежни орган, што је прије могуће, како би се могле предузети одговарајуће мјере за безбједан наставак рада;

(b) надлежном органу подноси измијењену и/или допуњену изјаву или захтијева испис изјаве из регистра на датум престанка пружања услуге.

ADR.OR.F.025 Промјене

(a) Организација одговорна за пружање услуга AMS координира са оператором аеродрома све промјене информација које су садржане у изјави из ADR.OR.F.005(a) и промјене у програму обуке из ADR.OR.F.005(b) односно приручнику за систем управљања из ADR.OR.F.095.

(b) Организација одговорна за пружање услуга AMS без одлагања обавјештава надлежни орган о свим промјенама утврђеним под (a) и, ако је потребно, доставља измијењену и/или допуњену изјаву.

(c) Организација одговорна за пружање услуга AMS доставља надлежном органу релевантну документацију у складу са наведеним под (d).

(d) У оквиру свог система управљања из ADR.OR.F.045, организација одговорна за пружање услуга AMS, која предлаже промјене у својој организацији, систему управљања или програму обуке:

(1) утврђује међузависност са свим погођеним странама, и планира и спроводи безбједносну процјену у координацији са тим организацијама;

(2) усклађује претпоставке и мјере ублажавања са свим погођеним странама на систематски начин;

(3) обезбјеђује свеобухватну процјену промјене укључујући све неопходне интеракције;

(4) обезбјеђује успостављање и документовање потпуних и важећих тврдњи, записа и безбједносних критеријума како би пружила помоћ при процјени безбједности, и обезбјеђује да промјена доприноси побољшању безбједности када год је то изводљиво.

ADR.OR.F.030 Приступ

Како би се утврдило да ли организација одговорна за пружање услуга AMS поступа у складу са својом изјавом, организација одговорна за пружање услуга AMS обезбјеђује да свако лице које је прописно овластио надлежни орган, у сваком тренутку:

(a) има приступ свим објектима и опреми, документима, записима, подацима, поступцима или сваком другом материјалу који се односи на њену активност;

(b) дозвољено му је да изврши или присуствује било којој радњи, инспекцији, тестирању, процјени или вјежби које надлежни орган сматра потребним.

ADR.OR.F.035 Налази и корективне мјере

(a) Након што надлежни орган обавијести организацију одговорну за пружање услуга AMS у складу са ADR.AR.C.055 из Анекса II, организација одговорна за пружање услуга AMS предузима сљедеће кораке у оквиру временског периода који утврди надлежни орган:

(1) утврђује коријенски узрок неусклађености;

(2) утврђује план корективних мјера;

(3) пружа задовољавајући доказ о спровођењу корективних мјера надлежном органу у временском периоду договореним са надлежним органом у складу са ADR.AR.C.055(d) из Анекса II.

(b) Организација одговорна за пружање услуга AMS обавјештава оператора аеродрома о активностима наведеним под (a), и према потреби, координише активности у вези са тим мјерама са оператором аеродрома.

ADR.OR.F.040 Тренутни одговор на безбједносни проблем - усклађеност са безбједносним наредбама

Организација одговорна за пружање услуга AMS:

(a) спроводи све безбједносне мјере, укључујући безбједносне наредбе, које одреди надлежни орган у складу са ADR.AR.A.030(c) и ADR.AR.A.040 из Анекса II;

(b) када спроводи мјере наведене под (a), према потреби, координише активности са оператором аеродрома и пружаоцем услуга ваздушног саобраћаја.

ADR.OR.F.045 Систем управљања

(a) Организација одговорна за пружање услуга AMS, оператор аеродрома или пружалац услуга ваздушног саобраћаја, ако овај други дјелимично или искључиво пружа услуге управљања платформом, спроводи и одржава систем управљања који укључује систем управљања безбједношћу који такође обухвата те активности.

(b) Систем управљања укључује:

(1) јасно дефинисане линије одговорности и надлежности у организацији, укључујући директну одговорност вишег руководства за безбједност;

(2) опис свеукупне филозофије и принципа организације одговорне за пружање услуга AMS у погледу безбједности, која се назива безбједносна политика, коју потписује одговорни руководиоца;

(3) формални процес којим се обезбјеђује идентификовање опасности при операцијама;

(4) формални процес који обезбјеђује анализу, процјену и ублажавање безбједносних ризика у пружању услуга управљања платформом;

(5) начине провјере безбједносних перформанси организације одговорне за пружање услуга AMS у вези са индикаторима перформансе безбједности и циљевима перформансе безбједности система управљања безбједношћу, и за вредновање дјелотворности контрола безбједносних ризика:

(6) формални процес за:

(i) утврђивање промјена у организацији, систему управљања или пружању услуге управљања платформом које би могле утицати на успостављене процесе, поступке и услуге;

(ii) опис аранжмана како би се обезбиједила перформанса безбједности прије спровођења промјене;

(iii) уклањање или прилагођавање контрола безбједносних ризика које више нису потребне или дјелотворне у оперативном окружењу;

(7) формални процес за провјеру система управљања наведеног под (a), утврђивање узрока спровођења система управљања безбједношћу који не одговара стандарду, утврђивање посљедица спровођења који не одговара стандарду у операцијама и уклањање или ублажавање таквог(их) узрока;

(8) програм обуке у вези са безбједношћу којим се обезбјеђује да је све особље које је укључено у пружање услуга управљања платформом обучено и способно за обављање дужности управљања системом безбједности;

(9) формални начин за комуникацију у вези са безбједношћу који обезбјеђује да је особље у потпуности упознато са системом управљања безбједношћу, којим се преносе информације од кључне важности за безбједност и објашњава зашто се предузимају одређене активности у вези са безбједношћу и зашто се уводе или мијењају поступци у вези са безбједношћу;

(10) формални процес за праћење усклађености организације са релевантним захтјевима;

(c) Организација одговорна за пружање услуга AMS документује све кључне процесе система управљања у приручнику.

ADR.OR.F.050 Пријављивање неправилности на системима који се користе за пружање услуга управљања платформом

Не доводећи у питање пропис којим се уређује извјештавање о догађајима у цивилном ваздухопловству Босне и Херцеговине, организација одговорна за пружање услуга AMS пријављује аеродром надлежном органу Босне и Херцеговине, оператору аеродрома и организацији одговорној за пројектовање било које опреме аеродрома која се користи за пружање услуга управљања платформом, сваку неправилност, технички квар, прекорачења техничких ограничења, догађаје или друге неуобичајене околности које су или би могле угрозити безбједност и које нису довеле до несреће или озбиљног инцидента.

ADR.OR.F.055 Систем за извјештавање о безбједности

(a) Организација одговорна за пружање услуга AMS успоставља и спроводи систем за извјештавање о безбједности за своје особље;

(b) Као дио процеса наведеног под ADR.OR.F.045(b)(3), организација одговорна за пружање услуга AMS обезбјеђује да:

(1) особље користи систем за извјештавање о безбједности за обавезно извјештавање о свакој несрећи, озбиљном инциденту или догађају;

(2) систем за извјештавање о безбједности може се користити за добровољно извјештавање о свим кваровима, мањкавостима и опасностима по безбједност које би могле утицати на безбједност.

(c) Систем за извјештавање о безбједности штити идентитет лица које извјештава, подстиче добровољно извјештавање и укључује могућност да се извјештаји подносе анонимно.

(d) Организација одговорна за пружање услуга AMS:

(1) евидентира све достављене извјештаје;

(2) просљеђује извјештаје оператеру аеродрома и, ако је релевантно, пружаоцу услуга ваздушног саобраћаја;

(3) у сарадњи са оператером аеродрома или пружаоцем услуга ваздушног саобраћаја, или обоје, анализира и процјењује извјештаје, како би се ријешили безбједносни недостаци и утврдили трендови;

(4) учествује у истрази на основу извјештаја који спроводи оператор аеродрома, према потреби;

(5) уздржава се од приписивања кривике у складу са принципима "културе праведности".

ADR.OR.F.060 Програми безбједности ваздушне пловидбе (Safety programmes)

Организација одговорна за пружање услуга AMS учествује у програмима безбједности ваздушне пловидбе које је успоставио оператор аеродрома.

ADR.OR.F.065 Захтјеви у вези са особљем

(a) Организација одговорна за пружање услуга AMS:

(1) именује одговорног руководиоца, који има овлашћења да обезбједи да се све активности могу финансирати и спроводити у складу са важећим захтјевима. Одговорни руководиоца одговоран је за успостављање и одржавање дјелотворног система управљања;

(2) именује лице одговорно за управљање и надзор оперативних служби у вези са управљањем платформом;

(3) именује лице одговорно за израду, одржавање и свакодневно управљање системом управљања безбједношћу. То лице поступа независно од других руководиоца у организацији, има директан приступ одговорном менаџеру и одговарајућем руководству за безбједносна питања и одговорно је одговорном руководиоцу;

(4) има довољно квалификованог особља како би се планирани задаци и активности одвијали у складу са примјенивим захтјевима;

(5) одређује довољан број руководећег особља за извођење утврђених дужности и одговорности, узимајући у обзир структуру организације и број запослених;

(6) обезбјеђује да је особље које је укључено у пружање услуга управљања платформом адекватно обучено у складу са програмом обуке.

(b) У случају да оператер аеродрома или пружалац услуга у ваздушном саобраћају дјелимично или искључиво пружају услуге управљања платформом, они обезбјеђују да су захтјеви наведени под (a) укључени у њихову утврђену расподелу одговорности у оквиру њихових система управљања.

ADR.OR.F.075 Употреба алкохола, психоактивних супстанци и лијекова

Организација одговорна за пружање услуга AMS спроводи поступке које је успоставио оператор аеродрома у складу са ADR.OR.C.045 о конзумирању алкохола, психоактивних супстанци и лијекова од стране њеног особља укљученог у пружање услуга управљања платформом.

ADR.OR.F.080 Вођење записа

(a) Организација одговорна за пружање услуга AMS успоставља одговарајући систем вођења записа у складу са

овим правилником и другим прописима који регулишу ову област.

(b) Формат записа утврђује се у приручнику за систем управљања.

(c) Запис се чува на начин којим се обезбјеђује заштита од оштећења, уношења исправки и крађе.

(d) Запис се чува најмање пет година, осим ако:

(1) важећа изјава се чува све вријеме њеног важења;

(2) писани споразуми са другим организацијама чувају се док су на снази;

(3) извјештаји о процјени безбједности чувају се током трајања система, поступка или активности;

(4) записи о обукама особља, квалификацијама, као и провјерама њихове стручности чувају се најмање четири године након престанка запослења или док надлежни орган не изврши стручни надзор над подручјем њиховог запослења.

(e) Организација одговорна за пружање услуга AMS успоставља и води регистар опасности.

ADR.OR.F.085 Формални договор између организације одговорне за пружање услуга AMS и оператора аеродрома

(a) Организација одговорна за пружање услуга AMS склапа формални договор са оператором аеродрома на којем намјерава пружати услугу управљања платформом.

(b) Договор се склапа прије почетка пружања услуге.

(c) Формални договор укључује најмање сљедеће:

(1) трајање договора;

(2) утврђивање подручја на којем ће се пружати услуге управљања платформом;

(3) листу услуга које ће спроводити организација одговорна за пружање услуга AMS;

(4) методе размјене оперативних информација између оператора аеродрома и организације одговорне за пружање услуга AMS.

ADR.OR.F.090 Формални договор између организације одговорне за пружање услуга AMS и пружаоца услуга у ваздушном саобраћају

(a) Организација одговорна за пружање услуга AMS склапа формални договора са пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају на аеродрому на којем намјерава пружати услугу управљања платформом;

(b) Договор се склапа прије почетка пружања услуге;

(c) Формални договор укључује најмање сљедеће:

(1) трајање договора;

(2) обим услуга које ће се пружати, укључујући координацију дозвола за покретање мотора, вођење и потискивање ваздухоплова;

(3) тачке примопредаје између услуге управљања платформом и пружаоца услуга у ваздушном саобраћају;

(4) методе размјене оперативних информација између пружаоца услуга у ваздушном саобраћају и организације одговорне за пружање услуга AMS;

(5) координацију дозвола за покретање мотора, вођење и потискивање ваздухоплова.

ADR.OR.F.095 Приручник за систем управљања

(a) Организација одговорна за пружање услуга AMS:

(1) успоставља и одржава приручник за систем управљања;

(2) обезбјеђује лак приступ приручнику за своје особље и обавјештава га о свим промјенама;

(3) након консултација и у координацији са оператором аеродрома, надлежном органу доставља планиране измјене и/или допуне и ревизије приручника прије датума од почетка примјене;

(4) провјерава садржај приручника, обезбјеђује његову ажурираност и према потреби врши измјене и/или допуне истог;

(5) уврштава у приручник све измјене и/или допуне и ревизије које затражи надлежни орган;

(6) обавјештава друге предметне организације о промјенама које се односе на њихове дужности;

(7) обезбјеђује да се све информације преузете из других одобрених докумената, као и свака њихова измјена и/или допуна, правилно наводе у приручнику;

(8) обезбјеђује да је приручник написан на језику прихватљивом за надлежни орган;

(9) обезбјеђује да све особље може читати и разумјети језик на којем су написани дијелови приручника и други документи који се односе на њихове дужности и одговорности;

(10) обезбјеђује да приручник потпише одговорни руководиоца организације;

(11) обезбјеђује да је приручник одштампан или доступан у електронском формату и да се лако може ревидирати;

(12) обезбјеђује да приручник има систем за управљање контролом верзија који се примјењује и који је видљив у приручнику;

(13) обезбјеђује да приручник поштује принципе људских фактора и да је организован на начин који олакшава његову припрему, употребу и провјеру;

(14) чува најмање једну потпуну и актуелну копију приручника на аеродрому на којем пружа услугу и ставља га је на увид надлежном органу који врши инспекцију.

(b) Садржај приручника структурисан је на следећи начин:

(1) општи дио;

(2) систем управљања организацијом и захтјеви у погледу обуке;

(c) У случају да оператор аеродрома или пружалац услуга у ваздушном саобраћају дјелимично или искључиво пружа услугу управљања платформом, они обезбјеђују да су релевантни захтјеви наведени под (b) укључени у аеродромски приручник, односно приручник операција за услуге у ваздушном саобраћају.

ADR.OR.F.100 Захтјеви у вези са документацијом

Организација одговорна за пружање услуга AMS:

(a) свом оперативном особљу ставља на располагање дијелове аеродромског приручника који се односе на пружање услуга управљања платформом;

(b) ставља на располагање сву осталу документацију коју захтијева надлежни орган, као и припадајуће измјене и/или допуне;

(c) без одлагања објављује оперативна упутства и друге информације."

Анекс IV Правилника - Захтјеви у вези са операцијама – Аеродроми (Дио ADR.OPS), мијења се и гласи:

(a) ADR.OPS.A.010. мијења се и гласи:

"ADR.OPS.A.010. Захтјеви у вези са квалитетом података

Оператор аеродрома има формалне договоре са организацијама са којима размјењује ваздухопловне податке или ваздухопловне информације и обезбјеђује следеће:

(a) сви подаци релевантни за аеродром и доступне услуге су обезбјеђени у захтијеваном квалитету; захтјеви у вези са квалитетом података (DQRs) су усклађени при креирању података и одржавају се током преноса података;

(b) тачност ваздухопловних података је онаква како је утврђено у каталогу ваздухопловних података;

(c) интегритет ваздухопловних података се одржава током процеса поступања са подацима од њиховог креирања до преноса, на основу класификације интегритета наведене у

каталогу ваздухопловних података. Поред тога, потребно је успоставити поступке, тако да:

(1) за рутинске податке, промјена података се избјегава током цијеле обраде података;

(2) или за битне податке, корупција се не јавља ни у једној фази цијелог процеса и додатни процеси су укључени, по потреби, да би се спријечили потенцијални ризици у цијелокупној архитектури система како би се обезбиједио интегритет података на том нивоу;

(3) за кључне податке, корупција се не дешава ни у једној фази цијелог процеса и укључени су додатни процеси обезбјеђења интегритета да би се у потпуности ублажили ефекти грешака идентификованих детаљном анализом цијелокупне архитектуре система као потенцијални ризици интегритета података;

(d) раздвајање ваздухопловних податка одговара стварној тачности података;

(e) сљедљивост ваздухопловних података;

(f) благовременост ваздухопловних података, укључујући сва ограничења у периоду важења;

(g) потпуност ваздухопловних података;

(h) формат достављених података испуњава наведене захтјеве.";

(b) додаје се ADR.OPS.A.020 до ADR.OPS.A.055 и гласи:

"ADR.OPS.A.020 Заједнички референтни системи

У сврху ваздушне пловидбе, оператор аеродрома користи:

(a) Свјетски геодетски систем - 1984 (WGS-84) као хоризонтални референтни систем;

(b) референтна површ средњег нивоа мора ((MSL) као вертикални референтни систем;

(c) грегоријански календар и координирано универзално вријеме (UTC) као временски референтни системи.

ADR.OPS.A.025 Откривање грешака у подацима и установљење вјеродостојности (аутификација)

При креирању, обради или слању података пружаоцу услуга ваздухопловног информисања (AIS) оператор аеродрома:

(a) обезбјеђује да се током слања и чувања ваздухопловних података користе технике за откривање грешака у дигиталним подацима, како би се одржао примјењиви ниво интегритета података;

(b) обезбјеђује да је пренос ваздухопловних података предмет одговарајућег установљења вјеродостојности тако да примаоци могу потврдити да подаци или информације долазе из овлашћеног извора.

ADR.OPS.A.030 Каталог ваздухопловних података

При креирању, обради или слању података пружаоцу AIS, оператор аеродрома обезбјеђује да су ваздухопловни подаци из Додатка 1 Анекса III (Дио ATM/ANS.OR) прописе којим се утврђују општи и посебни захтјеви за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуге у ваздушној пловидби и друге мрежне функције за управљање ваздушним саобраћајем у складу са спецификацијама из каталога ваздухопловних података.

ADR.OPS.A.035 Валидација и провјера података

При креирању, обради или слању података пружаоцу AIS, оператор аеродрома обезбјеђује да се користе технике валидације и провјере како би ваздухопловни подаци испуњавали захтјеви у погледу квалитета података (DQRs). Осим тога:

(a) провјера обезбјеђује да се ваздухопловни подаци зазимају без оштећења и да се током процеса са ваздухопловним подацима нису појавила оштећења;

(b) ваздухопловни подаци и ваздухопловне информације које се уносе ручно предмет су независне провере како би се откриле све грешке које су можда унесене;

(c) приликом коришћења ваздухопловних података за добијање или израчунавање нових ваздухопловних података, почетни подаци се провјеравају и валидирају, осим када их обезбиједи мјераодавни извор.

ADR.OPS.A.040 Захтјеви за поступање са грешком

Оператор аеродрома обезбјеђује да:

(a) грешке идентификоване током креирања података и након достављања података су размотрене, исправљене или ријешене;

(b) предност се даје управљању грешкама у кључним и битним ваздухопловним подацима.

ADR.OPS.A.045 Метаподаци

Оператор аеродрома обезбјеђује да метаподаци укључују, као минимум:

(a) идентификацију организација или тијела који врше било коју радњу креирања, слања или поступања са ваздухопловним подацима;

(b) радњу која је извршена;

(c) датум и вријеме извршења радње.

ADR.OPS.A.050 Слање података

Оператор аеродрома обезбјеђује да се ваздухопловни подаци шаљу електронским путем.

ADR.OPS.A.055 Алати и софтвер

При креирању, обради или слању података пружаоцу AIS, оператор аеродрома обезбјеђује да алати и софтвер који се користе за подршку или аутоматизацију процеса ваздухопловних података обављају своје функције без негативног утицаја на квалитет ваздухопловних података.

(c) додаје се ADR.OPS.A.057 и гласи:

"ADR.OPS.A.057 Израда NOTAM

(a) Оператор аеродрома

(1) успоставља и спроводи поступке у складу са којим израђује NOTAM који је издао одговарајући пружалац услуга ваздухопловног информисања:

(i) који садржи информације о успостављању, стању или промјени било којег ваздухопловног средства, услуге, поступка или опасности, о којима је благовремено сазнање од суштинског значаја за особље укључено у летачке операције;

(ii) који садржи информације привремене природе и кратког трајања или које се односе на оперативну значајне трајне промјене или привремене промјене дугог трајања које су уведене у кратком року, осим када је у питању обиман текст или графички приказ, или обоје;

(2) одређује аеродромско особље, које је успјешно завршило одговарајуће обуке и доказало своју способност, да изради NOTAM и пружа релевантне информације пружаоцима услуга ваздухопловног информисања са којим има договоре;

(3) обезбјеђује да је сво друго аеродромско особље чије дужности укључују коришћење NOTAM успјешно завршило одговарајуће обуке и доказало своју способност да исти користи.

(b) Оператор аеродрома израђује NOTAM када је потребно обезбиједити сљедеће информације:

(1) успостављање или затварање аеродрома или хелидрома или полетно-слетних стаза или значајне промјене у њиховом раду;

(2) успостављање, или повлачење, или значајне промјене у пружању аеродромских услуга;

(3) успостављање, повлачење или значајне промјене у оперативним капацитетима радио навигације и комуникационих услуга ваздух-земља за које је одговоран оператор аеродрома;

(4) недоступност резервних и секундарних система са директним оперативним утицајем;

(5) успостављање, повлачење или значајне промјене визуелних помагала;

(6) прекид или враћање у рад главних дијелова система аеродромског освјетљења;

(7) успостављање, повлачење или значајне промјене у поступцима за услуге у ваздушној пловидби за које је одговоран оператор аеродрома;

(8) појава или уклањање већих кварова или недостатака на маневарској површини;

(9) промјене и ограничења доступности горива, уља и кисеоника;

(10) успостављање, повлачење или враћање у рад фарова опасности који означавају препреке за ваздушну пловидбу;

(11) планиране ласерске емисије, ласерски прикази и свјетла за претраживање у околини аеродрома, ако постоји вјероватноћа да би због тога способност пилота за гледање ноћу могла бити нарушена;

(12) подизање, или уклањање, или мијењање препрека у ваздушној пловидби на полијетању, пењању, неуспјешном прилазу, областима прилаза, као и на стази полетно-слетне стазе;

(13) промјена категорије спремности за спасавање и гашење пожара на аеродрому или хелидрому;

(14) присутност, уклањање или значајне промјене у опасним условима због снијега, бљузгавице, леда, радиоактивног материјала, токсичних хемикалија, таложења вулканског пепела или воде на оперативној површини;

(15) клизаво мокра полетно-слетна стаза или њен дио;

(16) недоступност полетно-слетне стазе због радова на њеном обиљежавању; или информацију о времену потребном за стављање полетно-слетне стазе на располагање, ако се опрема која се користи за такве радове може уклонити, када је то потребно;

(17) постојање опасности које утичу на ваздушну пловидбу, укључујући присутност дивљих животиња, препрека, натписа и важне догађаје.

(c) У сврху наведеног под (b), оператор аеродрома обезбјеђује:

(1) NOTAM се израђује довољно рано да све погођене стране могу предузети потребе радње, осим у случају неупотребљивости, испуштања радиоактивног материјала, токсичних хемикалија и других догађаја који се не могу предвидјети;

(2) да су у NOTAM којим се објављује неупотребљивост припадајуће инфраструктуре, услуга и навигационих помагала на аеродрому наводи процјена трајања периода неупотребљивости или предвиђено вријеме поновног успостављања услуге;

(3) да су у року од три мјесеца од објаве трајног NOTAM, информације из тог NOTAM укључене у производе ваздухопловних информација на које се односе;

(4) да су у року од три мјесеца од објаве привременог NOTAM дужег трајања информације из NOTAM укључене у допуну AIP;

(5) да се, када NOTAM са утврђеним роком важења неочекивано премаши тромјесечни период, израђује замјенски NOTAM, осим ако се очекује да ће околности трајати дуже од три додатна мјесеца; у том случају, оператор аеродрома обезбјеђује да се информације објаве у допуну AIP.

(d) Осим тога, оператор аеродрома обезбјеђује:

(1) да, осим како је предвиђено у (d)(4), сваки NOTAM који израђује садржи примјенљиве информације према

редослиједу наведеном у формату за NOTAM у Додатку 1 овог анекса;

(2) да је текст NOTAM састављен од ознака или јединствене скраћене фразеологије која је додијелена ICAO NOTAM коду допуњену ICAO скраћеницама, индикаторима, идентификаторима, позивним знацима, фреквенцијама, бројкама и једноставним језиком;

(3) да је NOTAM израђен на енглеском језику или на једном од службених језика у Босни и Херцеговини у складу са договором са релевантним пружаоцем услуга ваздухопловног информисања;

(4) да су информације о снијегу, бљузгавици, леду, мразу, стајаћој води или води са снијегом, бљузгавицом, ледом или мразом на оперативној површини објављене путем SNOWTAM и да садрже информације према редослиједу наведеном у формату за SNOWTAM из Додатка 2 овог анекса;

(5) да се, када се у NOTAM појаве грешке, израђује NOTAM са новим бројем којим замјењује NOTAM са грешком или да се NOTAM са грешком поништи и изради нови NOTAM;

(6) да када се израђује NOTAM којим се поништава или замјењује претходни NOTAM:

(а) серија и број/година претходног NOTAM су назначени;

(б) индикатори локације и предмет оба NOTAM су исти;

(7) да се само један NOTAM поништава или замјењује новим NOTAM;

(8) да се сваки израђени NOTAM односи само на један предмет и једно стање тог предмета;

(9) да је сваки NOTAM што краћи и састављен тако да је његово значење јасно без провјере других докумената;

(10) да израђени NOTAM који садржи трајне или привремене информације дужег трајања укључује одговарајућа упућивања на AIP или допуну AIP;

(11) да је индикатор локације према ICAO који је наведен у тексту израђеног NOTAM за аеродром онај која се налази у Индикаторима локације. Скраћени облик тих индикатора се не користи.

(е) Оператор аеродрома, након објаве NOTAM који је израдио, прегледа садржај тог NOTAM како би обезбједио његову тачност и обезбједио дистрибуцију тих информација свим релевантним организацијама и релевантном особљу на аеродрому.

(f) Оператор аеродрома чува записе:

(1) NOTAM који је израдио и оних који су издати;

(2) о спровођењу наведеног под (а)(2) и (3).";

(d) додаје се ADR.OPS.A.060 и гласи:

"ADR.OPS.A.060 Извјештавање о контаминантима на површини

Оператор аеродрома обавјештава услуге ваздухопловног информисања и јединице услуга у ваздушном саобраћају о оперативно значајним појавама које утичу на ваздухоплове и аеродромске операције на оперативној површини, посебно о присуству следећег:

(а) воде;

(б) снијега;

(с) бљузгавице;

(д) леда;

(е) мрза;

(f) течних хемикалија за заштиту од залеђивања или за одлеђивање, или других контаминаната;

(g) сњежним сметовима или наносима";

(е) додаје се ADR.OPS.065 и гласи:

"ADR.OPS.A.065 Извјештавање о стању површине полетно-слетне стазе

(а) Оператор аеродрома обавјештава о стању површине полетно-слетне стазе за сваку њену трећину, уз помоћ извјештаја о стању полетно-слетне стазе (RCR). Тај извјештај садржи код стања полетно-слетне стазе (RWYCC) са бројевима од 0 до 6, обим и дубину контаминантности и упис уз коришћење следећих израза:

(1) COMPACTED SNOW (ЗБИЈЕНИ СНИЈЕГ);

(2) DRY (СУВА);

(3) DRY SNOW (СУВИ СНИЈЕГ);

(4) DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (СУВИ СНИЈЕГ НА ЗБИЈЕНОМ СНИЈЕГУ);

(5) DRY SNOW ON TOP OF ICE (СУВИ СНИЈЕГ НА ЛЕДУ);

(6) FROST (МРАЗ);

(7) ICE (ЛЕД);

(8) SLIPPERY WET (КЛИЗАВА МОКРА);

(9) SLUSH (БЉУЗГАВИЦА);

(10) SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY (ПОСЕБНО ПРИПРЕМЉЕНА ЗИМСКА ПОЛЕТНО-СЛЕТНА СТАЗА);

(11) STANDING WATER (СТАЈАЋА ВОДА);

(12) WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW (ВОДА НА ЗБИЈЕНОМ СНИЈЕГУ);

(13) WET (МОКРО);

(14) WET ICE (МОКРИ ЛЕД);

(15) WET SNOW (МОКРИ СНИЈЕГ);

(16) WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (МОКРИ СНИЈЕГ НА ЗБИЈЕНОМ СНИЈЕГУ);

(17) WET SNOW ON TOP OF ICE (МОКРИ СНИЈЕГ НА ЛЕДУ);

(18) CHEMICALLY TREATED (ХЕМИЈСКИ ТРЕТИРАНА);

(19) LOOSE SAND (РАСТРЕСИТИ ПИЈЕСАК).

(б) Извјештавање почиње када дође до значајне промјене у стању површине полетно-слетне стазе због присутности воде, снијега, бљузгавице, леда или мрза.

(с) Извјештавање о стању површине полетно-слетне стазе и даље садржи податке о тим значајним промјенама све док је полетно-слетна стаза контаминирана. Када се она очисти, оператор аеродрома издаје RCR у којем наводи да је полетно-слетна стаза мокра или сува, у зависности од случаја.

(d) Мјерење трења се не пријављује.

(е) Ако је асфалтирана полетно-слетна стаза или њен дио клизаво мокра, оператор аеродрома ставља такве информације на располагање релевантним корисницима аеродрома. У ту сврху он израђује NOTAM и описује локацију дијела на који се то односи.;"

(f) додаје се ADR.OPS.A.070 и гласи:

"ADR.OPS.A.070 Информације о систему освјетљења аеродрома

Оператор аеродрома обавјештава услуге ваздухопловног информисања о информацијама о дијеловима система освјетљења на аеродрому у којима су расвјетне јединице свјетилке са свјетлећом диодом (LED)."

(g) додаје се ADR.OPS.A.075 и гласи:

"ADR.OPS.A.075 Карте

Оператор аеродрома, директно или на основу аранжмана са трећим странама, обезбјеђује да пружалац услуга ваздухопловног информисања објављује карте релевантне за аеродром у AIP."

(h) додаје ADR.OPS.A.080 и гласи:

"ADR.OPS.A.080 Информације о радио-навигационим средствима и средствима за слијетање

(а) Оператор аеродрома обезбјеђује, директно или на основу аранжмана са трећим странама, да се услугама ваздухопловног информисања достављају информације о

радио-навигационим средствима и средствима за слијетање повезаним са инструменталним прилазом и у поступцима у завршним контролираним областима на аеродрому.

(b) Информације наведене под (a) укључују следеће:

(1) врсту средстава,

(2) магнетну варијацију заокружену на најближи степен, по потреби,

(3) врсту операција које подржавају ILS/MLS/GLS, основни GNSS и SBAS,

(4) класификацију за ILS,

(5) класификацију објеката и ознаку за прилаз GBAS објекту,

(6) за VOR/ILS/MLS и деклинацију станице заокружену на најближи степен која се користи за техничко усклађивање средства,

(7) идентификацију, по потреби,

(8) фреквенцију(е), број(еве) канала, пружаоца услуге и идентификатора референтне путање (RPI), по потреби,

(9) радно вријеме, по потреби,

(10) географске координате позиције предајне антене у степенима, минутима, секундама и десетинама секунди, по потреби,

(11) надморску висину предајне антене DME заокружену на најближих 30 m (100 ft) и прецизне опреме за мјерење удаљености (DME/P) заокружену на најближих 3 m (10 ft), надморску висину референтне тачке GBAS заокружену на најближи метар или стопу и елипсоидну висину тачке заокружену на најближи метар или стопу; за SBAS, елипсоидну висину тачке прага слијетања (LTP) или замишљене тачке прага (FTP) заокружену на најближи метар или стопу,

(12) простор покривености услугом у одређеном полупречнику од референтне тачке GBAS, заокружен на најближи километар или наутичку миљу, и

(13) напомене."

(i) додаје се ADR.OPS.A.085 и гласи:

"ADR.OPS.A.085 Информације о продирању у површину визуелног сегмента (VSS)

Оператор аеродрома обезбјеђује, директно или на основу аранжмана са трећим странама, да се информације о продирању у површину визуелног сегмента достављају услугама ваздухопловног информисања, укључујући поступак и минимуме у поступку на који утиче."

(j) Додају се Додатак 1 и Додатак 2 Анексу IV овог правилника.

"Додатак 1
ОБРАЗАЦ ЗА NOTAM

Priority indicator												→	
Address													
													<<=
Date and time of filing												→	
Originator's indicator												<<=(
Message series, number and identifier													
NOTAM containing new information NOTAMN (series and number/year)												
NOTAM replacing a previous NOTAM NOTAMR..... (series and number/year) (series and number/year of NOTAM to be replaced)												
NOTAM cancelling a previous NOTAM NOTAMC..... (series and number/year) (series and number/year of NOTAM to be cancelled)											<<=	
Qualifiers													
	FIR	NOTAM Code	Traffic	Purpose	Scope	Lower limit	Upper limit	Coordinates, Radius					
Q)		Q											<<=
Identification of ICAO Location Indicators in which the facility, airspace or condition reported on is located							A) →						
Period of validity													
From (date-time group)	B)												→
To (PERM or date-time group)	C)												EST* PERM* <<=
Time schedule (if applicable)	D)											→	
													<<=
Text of NOTAM; Plain-language entry (using ICAO abbreviations)													
E)													<<=
Lower limit	F)											→	
Upper limit	G))<<=	
Signature													

*Delete as appropriate

"Додатак 2.
ОБРАЗАЦ ЗА SNOWTAM

(COM heading)	(Priority indicator)	(Addresses)		<=
	(Date and time of filing)	(Originator's indicator)		<=
(Abbreviated heading)	(SWAA* SERIAL NUMBER)	(LOCATION INDICATORS)	DATE-TIME OF ASSESSMENT	(OPTIONAL GROUP)
S W * *				<=(
SNOWTAM →	(Serial number)	<=		
Aeroplane performance calculation section				
(AERODROME LOCATION INDICATORS)	M	A)	<=	
(DATE/TIME OF ASSESSMENT (<i>Time of completion of assessment in UTC</i>))	M	B)	→	
(LOWER RUNWAY DESIGNATION NUMBER)	M	C)	→	
(RUNWAY CONDITION CODE (RWYCC) ON EACH RUNWAY THIRD) (From Runway Condition Assessment Matrix (RCAM) 0, 1, 2, 3, 4, 5 or 6)	M	D)	//	→
(PER CENT COVERAGE CONTAMINANT FOR EACH RUNWAY THIRD)	C	E)	//	→
DEPTH (mm) OF LOOSE CONTAMINANT FOR EACH RUNWAY THIRD)	C	F)	//	→
(CONDITION DESCRIPTION OVER TOTAL RUNWAY LENGTH (Observed on each runway third, starting from threshold having the lower runway designation number)	M	G)	//	
COMPACTED SNOW DRY DRY SNOW DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW DRY SNOW ON TOP OF ICE FROST ICE SLIPPERY WET SLUSH SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY STANDING WATER WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW WET WET ICE WET SNOW WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW WET SNOW ON TOP OF ICE				→
(WIDTH OF RUNWAY TO WHICH THE RUNWAY CONDITIONS CODES APPLY, IF LESS THAN THE PUBLISHED WIDTH)	O	H)	<=	
Situational awareness section				
(REDUCED RUNWAY LENGTH, IF LESS THAN THE PUBLISHED LENGTH (m))	O	I)	→	
(DRIFTING SNOW ON THE RUNWAY)	O	J)	→	
(LOOSE SAND ON THE RUNWAY)	O	K)	→	
(CHEMICAL TREATMENT ON RUNWAY)	O	L)	→	
(SNOWBANKS ON THE RUNWAY) (If present, distance from runway centreline (m) followed by 'L', 'R' or 'LR' as applicable))	O	M)	→	
(SNOWBANKS ON A TAXIWAY)	O	N)	→	
(SNOWBANKS ADJACENT TO THE RUNWAY)	O	O)	→	
(TAXIWAY CONDITIONS)	O	P)	→	
(APRON CONDITIONS)	O	R)	→	
(MEASURED FRICTION COEFFICIENT)	O	S)	→	
(PLAIN-LANGUAGE REMARKS)	O	T)) <=	
NOTES: 1. *Enter ICAO nationality letters as given in ICAO Doc 7910, Part 2 or otherwise applicable aerodrome identifier. 2. Information on other runways, repeat from B to H. 3. Information in the situational awareness section repeated for each runway, taxiway and apron. Repeat as applicable, when reported. 4. Words in brackets () not to be transmitted. 5. For letters A) to T), refer to the <i>Instructions for the completion of the SNOWTAM format, paragraph 1, item b)</i> .				

SIGNATURE OF ORIGINATOR (*not for transmission*)

(h) Додаје се ADR.OPS.B.003 и гласи:
"ADR.OPS.B.003 Примопредаја активности – обезбјеђење оперативних информација

(a) Оператор аеродрома успоставља и спроводи поступке за примопредају оперативних активности између особља које је укључено у рад и одржавање аеродрома како би обезбиједио да се свим члановима новог особља које ступа на дужност обезбиједи оперативне информације повезане са њиховим задацима.

(b) Оператор аеродрома успоставља и спроводи поступке како би организацијама које раде или пружају услуге на аеродрому обезбиједио оперативне информације које се односе на аеродром које могу утицати на обављање задатака особља тих организација.";

(i) ADR.OPS.B.010 се мијења и гласи:

(i) наведено под (c) (d) и (e) се мијења и гласи:

"(c) програм обуке спроводи се у складу са ADR.OR.D.017, уз сљедеће изузетке:

(1) периодична обука укључује теоретску и континуирану практичну обуку;

(2) провјере стручности спровode се у интервалима не дужим од 12 мјесеци након завршетка почетне обуке.

(d) Обука особља укљученог у спасилачко-ватрогасне службе осмишљена је тако да пренесе основна знања и практичне вјештине за извођење њихових дужности.

(e) За привремено смањење нивоа заштите аеродромских спасилачко-ватрогасних служби, усљед непредвиђених околности, није потребно претходно одобрење надлежног органа.";

(ii) наведено под (f) се брише.

(j) Додаје се ADR.OPS.B.016 и гласи:

"ADR.OPS.B.016 Програм за контролу остатака страних предмета

(a) Оператор аеродрома успоставља и спроводи програм контроле остатака страних предмета (FOD) и захтијева од организација које раде или пружају услуге на аеродрому да учествују у том програму.

(b) Као дио програма за контролу FOD, оператор аеродрома:

(1) обезбјеђује да је особље свјесно и да учествује, и да је то особље успјешно завршило релевантну обуку и доказало своје компетенције;

(2) успоставља и спроводи мјере за спрјечавање стварања FOD;

(3) успоставља и спроводи поступке за:

(i) откривање FOD, укључујући преглед и инспекције оперативне површине или сусједних области у складу са распоредом инспекција и када год је таква инспекција потребна због активности, временских прилика или догађаја који су могли довести до стварања FOD;

(ii) одмах уклања, спречава ширење и избације FOD, и обезбјеђује сва релевантна потребна средства;

(iii) обавјештава оперативне ваздухоплова што је прије могуће ако се примијете дијелови ваздухоплова;

(c) прикупља и анализира податке и информације како би идентификовао изворе FOD и трендове за FOD и примјењује корективне или превентивне мјере или обоје, како би побољшао дјелотворност програма.";

(k) Додаје се ADR.OPS.B.024 и гласи:

"ADR.OPS.B.024 Одобрења возача возила

(a) Осим како је предвиђено под (d), за вожњу возила по било којем дијелу оперативних површина аеродрома потребно је одобрење које возачу издаје оператор тог аеродрома. Одобрење за вожњу издаје се лицу:

(1) којем су додијелени задаци који укључују вожњу у тим областима;

(2) које има важећу возачку дозволу и све друге дозволе које су потребне за операције специјализованих возила;

(3) које је успјешно завршило релевантни програм обуке за вожњу и доказало своју компетенцију у складу са наведеним под (b);

(4) које је доказало знање језика у складу са ADR.OPS.B.029, ако то лице намјерава возити возило по маневарској површини;

(5) које је прошло обуку, коју је обезбиједио његов послодавац, за употребу возила које је предвиђено за операције на аеродрому.

(b) Оператор аеродрома успоставља и спроводи програм обуке за вожњу за возаче који раде на платформи или другим оперативним подручјима, осим маневарске површине, и за возаче који раде на маневарској површини. Тај програм обуке:

(1) је одговарајући с обзиром на карактеристике и операције аеродрома, функције и задатке које ће возач обављати, подручја аеродрома на којима се возачу може одобрити рад;

(2) укључује:

(i) теоретску и практичну обуку одговарајућег трајања, најмање из сљедећих области:

(A) регулаторни оквир и личне одговорности;

(B) стандарди за возила, оперативни захтјеви и поступци на аеродрому;

(C) комуникације;

(D) радио-телефонија, за возаче који раде на маневарској површини;

(E) људске могућности;

(F) упознавање са оперативним окружењем;

(ii) процјену способности возача.

(c) У одобрењу за вожњу које је издато у складу са наведеним под (a) наводе се дијелови оперативне површине или других оперативних подручја на којима је возачу дозвољено возити, и то одобрење остаје важеће све док:

(1) испуњени су захтјеви наведени под (a)(1) и (a)(2);

(2) носилац одобрења за вожњу:

(i) похађа и успјешно завршава обуку и провјере стручности у складу са ADR.OR.D.017 (f) и (g);

(ii) ако је примјењиво, наставља да доказује потребно знање језика у складу са ADR.OPS.B.029.

(d) Не узимајући у обзир наведено под (a), оператор аеродрома може дозволити лицу да привремено вози возило по оперативној површини и другим оперативним подручјима ако:

(1) то лице има важећу возачку дозволу и све друге дозволе које су потребне за операције специјализованих возила;

(2) то возило прати возило које вози возач који има одобрење наведено под (a).

(e) Оператор аеродрома:

(1) успоставља систем и спроводи поступке за:

(i) издавање одобрења за вожњу и привремено дозвољавање вожње возила;

(ii) обезбјеђивање да је возачима којима је издато одобрење за вожњу и даље у складу са захтјевима наведеним под (c)(1) и (c)(2);

(iii) праћење да возачи поштују сва правила за вожњу која су примјењива на аеродрому и предузимање одговарајућих мјера, укључујући привремено и трајно одузимање одобрења за вожњу и привремених допуштења за вожњу возила;

(2) води релевантне записе.";

(l) ADR.OPS.B.025 се брише.

(m) Додају се ADR.OPS.B.026, ADR.OPS.B.027, ADR.OPS.B.028 и ADR.OPS.B.029 и гласе:

"ADR.OPS.B.026 Одобрења за возила

(а) За рад возила на оперативној површини и другим оперативним подручјима потребно је одобрење које издаје оператор аеродрома. Одобрење се може издати ако се возило користи за активности које су повезане са радом аеродрома и:

(1) исправно је и погодно за предвиђену употребу;

(2) у складу је са захтјевима у погледу означавања и освјетљења из ADR.OPS.B.080;

(3) опремљено је радио-станицом која омогућава двосмјерну комуникацију на одговарајућој фреквенцији услуга у ваздушном саобраћају и свим другим неопходним фреквенцијама, ако је предвиђено за рад на неком од сљедећих подручја:

(i) маневарској површини;

(ii) другим оперативним подручјима на којима је неопходна комуникација са јединицом услуга у ваздушном саобраћају или другим оперативним јединицама на аеродрому;

(4) опремљено је транспондером или другом опремом која омогућава надзор, ако је предвиђено да се користи на маневарској површини, а аеродром је опремљен системом за навођење и контролу површинског кретања за чији је рад потребан транспондер или друга опрема на возилима која омогућава надзор.

(b) Оператор аеродрома ограничава број возила којим је одобрен рад на оперативним површинама на минимални број који је потребан за безбједан и ефикасан рад аеродрома.

(c) Одобрење издато у складу са наведеним под (a):

(1) прецизира дијелове оперативне површине или других оперативних подручја на којима се возило може користити;

(2) остаје важеће све док су испуњени захтјеви наведени под (a).

(d) Оператор аеродрома додјељује позивни знак возилу које је одобрено у складу са наведеним под (a) да се користи на аеродрому, ако се захтијева да то возило буде опремљено радио-станицом. Позивни знак додијељен возилу:

(1) не узрокује забуну у идентификацији возила;

(2) одговара својој функцији;

(3) за возила која се користе на маневарској површини, координиран је са јединицом за услуге у ваздушном саобраћају и саопштен је релевантним организацијама на аеродрому.

(e) Одступајући од наведеног под (a), оператор аеродрома може допустити:

(1) да возило које је одобрено у складу са наведеним под (a)(1) и (2), а није опремљено радио-станицом која се захтијева у складу са наведеним под (a)(3) и транспондером или другом опремом која омогућава надзор како се захтијева наведеним под (a)(3) и (a)(4), под условом:

(i) да то возило у сваком тренутку има пратњу одобреног возила које је у складу са захтјевима наведеним под (a)(3) и, ако је неопходно, наведеним под (a)(4);

(ii) да је возило из пратње у складу са захтјевима који се односе на означавања и освјетљења наведена под ADR.OPS.B.080;

(iii) поступци у условима смањене видљивости нису на снази ако се возило из пратње користи на маневарској површини;

(2) привремено улазак возила на аеродром и коришћење тог возила на оперативној површини и другим оперативним подручјима, предмет је сљедећих услова:

(a) визуелним прегледом тог возила утврђено је да је његово стање не угрожава безбједност;

(b) да возило у сваком тренутку прати одобрено возило које је:

(i) у складу са захтјевима из (a)(3) и, ако је неопходно, (a)(4), када се користи у подручјима из (a)(3) и (a)(4);

(ii) у складу са захтјевима који се односе на означавања и освјетљења из ADR.OPS.B.080;

(c) да нису на снази поступци у условима смањене видљивости ако се возило користило на маневарској површини.

(f) Оператор аеродрома:

(1) успоставља и спроводи поступке за:

(i) издавање одобрења за возила и привремено допуштање улаза на аеродром и коришћења возила;

(ii) додјељивање позивних знакова возилима;

(iii) праћење да возила поштују одредбе из ADR.OPS.B.026 и предузимање одговарајућих мјера, укључујући привремено и трајно одузимање одобрења за возила и привремених допуштења за коришћење возила;

(2) води релевантне записе.

ADR.OPS.B.027 Управљање возилима

(a) Возач возила на маневарској површини тим возилом управља:

(1) само како му је одобрила јединица услуга у ваздушном саобраћају, и у складу са упутствима које издаје та јединица;

(2) у складу са свим обавезним упутствима на која упућују ознаке и знаци, осим ако му јединице услуга у ваздушном саобраћају одобри другачије;

(3) у складу са свим обавезним упутствима која се сигнализирају свјетлима.

(b) Возач возила на маневарској површини возилом управља у складу са сљедећим правилима:

(1) возилима у случају опасности која притичу у помоћ ваздухоплову у невољи обезбјеђује се предност у односу на сав други саобраћај на површини;

(2) предмет је одредби наведених под (1):

(i) возила и возила која вуку ваздухоплов дају предност ваздухопловима који слијећу, полијећу или возе по земљи (рулају);

(ii) возила која не вуку ваздухоплов дају предност возилима која вуку ваздухоплов;

(iii) возила која не вуку ваздухоплов дају предност другим возилима која не вуку ваздухоплов у складу са упутствима јединице за услуге у ваздушном саобраћају;

(iv) независно од одредби из (i), (ii) и (iii), возила и возила која вуку ваздухоплов придржавају се упутстава које издаје јединица за услуга у ваздушном саобраћају.

(c) Возач возила, које је опремљено радио-станицом, и који намјерава саобраћати или саобраћа на маневарској површини:

(1) успоставља задовољавајућу двосмјерну радио-комуникацију са јединицом за услуге у ваздушном саобраћају на одговарајућој фреквенцији услуга у ваздушном саобраћају прије него што уђе на маневарску површину и стално слушати додијељену фреквенцију;

(2) прије уласка на маневарску површину, добити одобрење од јединице за услуге у ваздушном саобраћају и радити само како му одобри јединица за услуге у ваздушном саобраћају. Независно од тог одобрења, улазак на полетно-слетну стазу или на основну стазу полетно-слетне стазе или промјена одобрене операције предмет је додатног посебног одобрења јединице за услуге у ваздушном саобраћају;

(3) поновити особље које пружа услуге у ваздушном саобраћају дијелове примљених упутстава која се односе на безбједност, а послате су у облику говорне комуникације. Упутства за улазак, задржавање, прелазак и извођење

операција на било којој полетно-слетној стази, стази за вожњу или основној стази полетно-слетне стазе увијек се морају поновити;

(4) поновити особљу које пружа услуге у ваздушном саобраћају или прихватити упутства која нису наведена под (3) на начин који јасно указује да су она схваћена и да ће поступити у складу с њима.

(d) Возач возила које саобраћа на маневарској површини, када није сигуран гдје је његово возило у односу на маневарску површину:

(1) обавјештава јединицу за услуге у ваздушном саобраћају о околностима, укључујући своју посљедњу познату позицију;

(2) истовремено, осим ако јединица за услуге у ваздушном саобраћају нареди другачије, напушта полетно-слетну стазу, стазу за вожњу и било који други дио маневарске површине, и удаљава се на безбједну удаљеност што је прије могуће;

(3) након поступака наведених под (1) и (2), зауставља возило.

(e) Возач возила на маневарској површини:

(1) када управља возилом на основној стази полетно-слетне стазе када се та полетно-слетна стаза користи за слијетање или полијетање, не приближава се полетно-слетној стази ближе од удаљености позиције за чекање или било којег мјеста за чекање на сервисној саобраћајници за ту полетно-слетну стазу;

(2) када се полетно-слетна стаза користи за слијетање и полијетање, не вози возило на:

(i) дијелу основне стазе полетно-слетне стазе који се протеже даље од крајева те полетно-слетне стазе;

(ii) безбједносним површинама крајева те полетно-слетне стазе;

(iii) претпољу, ако постоји, на удаљености која би угрозила ваздухоплов у ваздуху.

(f) Ако аеродром то од њега затражи, возач возила опремљеног радио-станицом на платформи:

(1) успоставља задовољавајућу двосмјерну радио-комуникацију са одговорном јединицом коју је одредио оператор аеродрома прије него што уђе на платформу;

(2) стално слуша додијелену фреквенцију.

(g) Возач возила на платформи тим возилом управља у складу са сљедећим правилима:

(1) само како му је одобрила одговорна јединица коју је одредио оператор аеродрома, и у складу са упутствима које издаје та јединица;

(2) поштујући сва обавезна упутства на које упућују ознаке и знаци, осим ако му је одговорна јединица коју одреди оператор аеродрома одобрила другачије;

(3) поштујући сва обавезна упутства која се сигнализирају свјетлима;

(4) даје предност возилу за случај опасности, ваздухоплову у вожњи по земљи, који ће управо започети вожњу по земљи или којег вуку или гурају;

(5) даје предност другим возилима у складу са локалним прописима;

(6) увијек даје предност возила за случају опасности која реагују у случајевима опасности.

(h) Возач возила на оперативној површини или другим оперативним подручјима:

(1) управља возилом у складу с утврђеним ограничењима брзине и стазама за вожњу;

(2) док вози, не бави се активностима које га ометају или му одвлаче пажњу;

(3) поштује захтјеве који се односе на комуникацију и оперативне поступке из аеродромског приручника.

(i) Возач возила које прати друго возило обезбјеђује да возач праћеног возила управља возилом у складу са упутствима која су му обезбијеђена.

(j) Возач паркира возило само у подручјима која за то одреди оператор аеродрома.

(k) Оператор аеродрома успоставља и спроводи поступке којим обезбјеђује да возачи који раде на оперативним површинама поштују одредбе наведене под (a) до (j).

ADR.OPS.B.028 Вуча ваздухоплова

Оператор аеродрома:

(a) успоставља поступке за маневрисање ваздухоплова и одређује стазе које ће се користити за операције вуче ваздухоплова на оперативној површини, како би обезбиједио безбједност;

(b) обезбјеђује пружање одговарајућих упутстава током операција вуче;

(c) обезбјеђује да вучени ваздухоплови имају упалена свјетла током операција вуче, у складу са одредбама наведеним у SERA.3215 Анекса прописа којим се успостављају заједничка правила летења и оперативне одредбе у вези са услугама и поступцима у ваздушној пловидби;

(d) успоставља и спроводи поступке како би обезбиједио одговарајућу комуникацију и координацију између организације која обавља операцију вуче, јединице која пружа услуге управљања платформом и јединице за услуге у ваздушном саобраћају, зависно од тога шта је примјениво на операцију вуче;

(e) успоставља и спроводи поступке како би обезбиједио безбједност операција вуче у неповољним временским или метеоролошким условима, укључујући ограничавање или забрану таквих операција.

ADR.OPS.B.029 Познавање језика

(a) Лице, које у складу са ADR.OPS.B.024 мора доказати знање језика, мора то знање доказати намање на оперативном нивоу, и то и у смислу коришћења фразеологије и у смислу коришћења једноставног језика, у складу са наведеним под (b), за:

(1) енглески језик; и

(2) било који други језик или језике који се користе на аеродрому у радио-комуникацији са јединицом за услуге у ваздушном саобраћају тог аеродрома.

(b) Подносилац захтјева доказује способност да:

(1) успјешно комуницира у ситуацијама комуникације само гласом и у ситуацијама комуникације лицем у лице;

(2) прецизно и јасно комуницира о општим темама и темама повезанима са послом;

(3) употребљава прикладне комуникационе стратегије за размјену порука и препознаје и рјешава неспоразуме у општем контексту или контексту повезаним са послом;

(4) успјешно савладава језичке изазове настале због компликације или неочекиваног развоја догађаја до којих долази у контексту рутинске пословне ситуације или комуникационих задатака са којима су већ упознати;

(5) користи дијалект или акценат који је разумљив ваздухопловној заједници.

(c) Познавање језика се доказује сертификатом који је издала организација која је спровела оцјењивање, којим се потврђује језик или језици, ниво или нивои знања и датум оцјењивања.

(d) Осим за лица која су доказала знање језика на нивоу стручњака, знање језика поново се оцјењује.

(1) сваке четири године од датума оцјењивања, ако је доказани ниво оперативни ниво;

(2) сваких шест година од датума оцјењивања, ако је доказани ниво напредни ниво;

(е) Доказивање знања језика врши се методом оцјењивања која обухвата:

(1) процес путем којег је извршена процјена;

(2) квалификације процјењивача који спроводи процјену знања језика;

(3) жалбени поступак.

(f) Оператор аеродрома обезбјеђује курсеве језика како би одржао потребни ниво знања језика свог особља.

(g) Одступајући од наведеног под (а), ВНДСА може одлучити да знање енглеског језика није потребно за особље из ADR.OPS.B.024, у сврху комуникације са јединицом за услуге у ваздушном саобраћају на аеродрому. У том случају, ВНДСА спроводи процјену безбједности која обухвата један или неколико аеродрома.

(h) Оператор аеродрома може издати одобрење лицу које није доказало усклађеност са наведеним под (а) и (b) до:

(1) 7. јануара 2026. године за енглески језик;

(2) 7. јануара 2023. године за било који други језик осим енглеског језика.

(n) ADR.OPS.B.030 мијења се и гласи:

"ADR.OPS.B.030 Систем за навођење и контролу кретања на површини

"(а) Оператор аеродрома обезбјеђује да на аеродрому постоји систем за навођење и надзор саобраћаја на земљи (SMGCS). SMGCS:

(1) узима у обзир пројектне карактеристике и оперативне и метеоролошке услове аеродрома, као и принципе људског фактора,

(2) урађен је тако да помаже у спречавању:

(i) ненамјерних упада ваздухоплова и возила на активну полетно-слетну стазу, и

(ii) судара ваздухоплова или ваздухоплова и возила или објеката на било којем дијелу оперативне површине, и

(iii) је подржан одговарајућим средствима и поступцима.

(b) Као дио система за навођење и контролу кретања на површини оператор аеродрома, у координацији са пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају, процјењује потребу за успостављањем стандардних рута за вожњу ваздухоплова по земљи на аеродрому. Ако су стандардне руте обезбјеђене, оператор аеродрома:

(1) обезбјеђује да су одговарајуће и погодне за саобраћај на аеродрому, пројектоване и предвиђене операције и да су правилно одређене;

(2) обезбјеђује релевантне информације пружаоцу услуга ваздухопловног информисања за објављивање у AIP.

(c) Ако систем за навођење и контролу кретања на површини захтијева употребу транспондера у ваздухопловима на оперативној површини, оператор аеродрома координише са пружаоцем услуга у ваздушној пловидби сљедеће:

(1) релевантне оперативне поступке за транспондера којих се оператери ваздухоплова морају придржавати;

(2) пружање релевантних информације пружаоцу услуга ваздухопловног информисања за објављивање у AIP.";

(d) Оператор аеродрома координише са пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају у развоју SMGCS поступака на аеродрому.

(o) Додаје се ADR.OPS.B.031 и гласи:

"ADR.OPS.B.031 Комуникације

(а) Возила и јединица за услуге у ваздушном саобраћају комуницирају у складу са примјењивим захтјевима из Одјелка 14 Анекса прописа којим се успостављају заједничка

правила летења и оперативне одредбе у вези са услугама и поступцима у ваздушној пловидби;

(b) Оператор аеродрома, у координацији са пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају, успоставља комуникационе поступке, укључујући сљедеће:

(1) фреквенције и језик или језике који ће се користити за комуникацију између јединице за услуге у ваздушном саобраћају и возила која се намјеравају користити или се користе на маневарској површини;

(2) комуникацију између јединице за услуге у ваздушном саобраћају и пјешака који ће радити или раде на маневарској површини;

(3) ширење значајних информација у вези са аеродромом, а које могу утицати на безбједност операција на маневарској површини, коришћењем радио-комуникација;

(4) сигнала и других комуникационих средстава која ће да се користе у свим условима видљивости, у случају прекида радио-комуникације између јединице за услуге у ваздушном саобраћају и возила или пјешака на простору за маневрисање.

(p) Додаје се ADR.OPS.B.033 и гласи:

"ADR.OPS.B.033 Контрола пјешака

(а) Оператор аеродрома успоставља и спроводи поступке како би:

(1) ограничено приступ оперативној површини и другим оперативним подручјима само на она лица чије дужности захтијевају да имају приступ тим подручјима;

(2) обезбјеђује да та лица могу без пратње имати приступ тим подручјима само ако су прошли одговарајућу обуку и доказали своју компетенцију;

(3) контролисао кретање лица на платформи и обезбјеђује да путници који се укрцавају или искрцавају из ваздухоплова или који требају ходати до, од или преко платформе:

(i) да их прати обучено и компетентно особље;

(ii) не ометају паркиране ваздухоплове и активности сервисирања на земљи;

(iii) су заштићени од ваздухоплова који изводе операције, укључујући рад њихових мотора, као и возила или других активности.

(b) Оператор аеродрома утврђује и спроводи поступке којим обезбјеђује:

(1) правилно и безбједно приступање и рад на маневарским површинама особља чији задаци укључују приступ овом простору без возила,

(2) да то особље:

(i) је одговарајуће опремљено, укључујући одјећу високе видљивости, средства за оријентацију и средства која омогућују двосмјерну комуникацију са јединицом за услуге у ваздушном саобраћају и одговарајућом јединицом оператора аеродрома током таквог рада;

(ii) је добило одобрење од јединице за услуге у ваздушном саобраћају прије уласка на маневарску површину. Независно од таквог одобрења, улазак на полетно-слетну стазу или на основну стазу полетно-слетне стазе или промјена одобрене операције подијеже додатном посебном одобрењу јединице за услуге у ваздушном саобраћају;

(iii) не улази на маневарску површину када су на снази поступци у условима смањене видљивости.";

(q) ADR.OPS.B.035 мијења се и гласи:

"ADR.OPS.B.035 Извођење опарација у зимским условима

(а) Оператор аеродрома, када се очекује да аеродром ради у условима када се снијег, бљузгавица или лед могу акумулирати на оперативној површини, израђује и примјењује план за снијег. Као дио плана за снијег, оператер аеродрома:

(1) има предвиђена рјешења за употребу средстава којим се уклања лед и мраз или спречава њихово настајање, или побољшава коефицијент трења полетно-слетне стазе;

(2) обезбјеђује, колико је то разумно могуће, да се снијег, бљузгавица или лед очисте са полетно-слетних стаза у употреби и осталих дијелова оперативне површине за које је предвиђено да ће се користити за операције ваздухоплова.

(b) Оператор аеродрома обезбјеђује да се у AIP објаве информације о:

(1) доступности опреме за уклањање снијега и операције контроле снијега и леда;

(2) статусу одобрења, ако је примјенљиво, за употребу посебно припремљених зимских полетно-слетних стаза;

(3) типу материјала који се користе за третирање оперативне површине.";

(г) Додају се ADR.OPS.B.036 и ADR.OPS.B.037 и гласе:

"ADR.OPS.B.036 Операције на посебно припремљеним зимским полетно-слетним стазама

(a) Оператор аеродрома може, уз претходно одобрење надлежног органа, утврдити и примјењивати поступке за операције авиона на посебно припремљеним зимским полетно-слетним стазама ако је врста контаминанта збијени снијег или лед. Посебно припремљене зимске полетно-слетне стазе могу се примарно означити као RWYCC 4; међутим, ако третирање не задовољава оцјену RWYCC 4, примјењује се уобичајени поступак у складу са ADR.OPS.B.037.

(b) Како би добио претходно одобрење надлежног органа, оператор аеродрома:

(1) успоставља поступке који укључују сљедеће:

(i) врсту опреме или врсту, квалитет и количину материјала или обоје, који се употребљавају за побољшање стања површине полетно-слетне стазе, и методу њихове примјене;

(ii) праћење метеоролошких параметара;

(iii) контролу течних контаминаната;

(iv) процјену постигнутих резултата.

(2) прибавља податке о авиону који се односе на њихову могућност заустављања на полетно-слетној стази, која је посебно третирана, од најмање једног оператора авиона;

(3) анализира и обрађује податке добијене у складу са наведеним под (2) како би доказао способност успостављања стања полетно-слетне стазе у складу са одређеним RWYCC;

(4) успоставља програм одржавања који обухвата превентивно и корективно одржавање опреме која се употребљава како би се постигао уједначен učinak.

(c) Оператор аеродрома успоставља и примјењује програм за праћење континуиране ефикасности поступка. У програму се употребљавају извјештаји о кочењу добијени од авиона, која се упоређују са објављеним стањем полетно-слетне стазе.

(d) Оператор аеродрома оцјењује перформансе зимских операција по завршетку зимског периода како би утврдио потребу за:

(1) додатним захтјевима за обукама;

(2) ажурирањем поступака;

(3) додатном или другачијом опремом и материјалима.

ADR.OPS.B.037 Процјена стања површине полетно-слетне стазе и додјела кода стања површине полетно-слетне стазе

Када су контаминанти из ADR.OPS.A.060(a) до (e) присутни на површини полетно-слетне стазе, оператор аеродрома:

(a) додјељује RWYCC на основу типа и дубине контаминанта и температуре;

(b) прегледа полетно-слетну стазу увијек када је могуће да се стање површине полетно-слетне стазе промијенило због

метеоролошких услова, процјењује стање површине полетно-слетне стазе и додјељује нови RWYCC;

(c) користи посебне извјештаје из ваздуха као сигнал за поновну процјену RWYCC.";

(s) ADR.OPS.B.045 мијења се и гласи:

"ADR.OPS.B.045 Поступци при смањеној видљивости

(a) Оператор аеродрома обезбјеђује да аеродром располаже одговарајућом аеродромском опремом и објектима, и да су успостављени и да се примјењују одговарајући поступци при смањеној видљивости када се намјеравају користити за било коју од сљедећих операција:

(1) полијетање при смањеној видљивости,

(2) операције прилаза и слијетања у условима видљивости мањим од 550 m RVR или DH мања од 200 ft (60 m),

(3) операције са оперативним одобрењем у којима је стварна видљивост дуж полетно-слетне стазе (RVR) мања од 550 m.

Поступцима при смањеној видљивости координише се кретање ваздухоплова и возила и ограничавају се или забрањују активности на оперативној површини.

(b) Оператор аеродрома успоставља и спроводи поступке при смањеној видљивости у сарадњи са пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају. Поступци при смањеној видљивости укључују критеријуме за њихову припрему, покретање и окончање. Критеријуми су засновани на вриједностима RVR и вриједностима горње границе базе облака.

(c) Оператор аеродрома обавјештава пружаоца услуга ваздухопловног информисања и пружаоца услуга у ваздушном саобраћају, према потреби, о свим промјенама статуса аеродромске опреме и објеката које утичу на операције у условима смањене видљивости.

(d) Оператор аеродрома доставља пружаоцу услуга ваздухопловног информисања информације о поступцима при смањеној видљивости за објављивање у AIP.

За поступке при смањеној видљивости, и све њихове промјене, захтијева се претходно одобрење BHDSA."

(t) ADR.OPS.B.080 мијења се и гласи:

"ADR.OPS.B.080 Означавање и освјетљење возила и других покретних предмета

(a) Оператор аеродрома обезбјеђује да су возила и други покретни објекти, осим ваздухоплова, на оперативној површини аеродрома:

(1) означени упадљивим бојама или натписима на погодним мјестима, заставама одговарајуће величине, коцкастим шаховским шарама и контрастним бојама;

(2) освјетљени свјетлима ниског интензитета за означавање препрека која су типа и карактеристика који одговарају њиховој функцији, ако се возила и аеродром користе ноћу или у условима смањене видљивости. Боја свјетала је сљедећа:

(i) трепћуће плаво за возила за случај опасности или за службе за ваздухопловну безбједност;

(ii) трепћуће жута за друга возила, укључујући возила "прати ме";

(iii) фиксна црвена за објекте са ограниченом покретљивошћу.

(b) Оператор аеродрома може изузети из наведеног под (a) опрему за сервисирање ваздухоплова и возила која се користе само на платформама.";

(u) ADR.OPS.C.005 мијења се и гласи:

"ADR.OPS.C.005 Одржавање – уопштено

(a) Оператор аеродрома успоставља и примјењује програм одржавања, који укључује превентивно одржавање, где је то потребно, ради одржавања аеродромских објеката,

система и опреме неопходних за рад аеродрома у стању које не смије нарушавати безбједност, правилност или ефикасност ваздушне пловидбе. Облик и спровођење програма одржавања у складу су са принципима људског фактора.

(b) Оператор аеродрома обезбјеђује одговарајућа и довољна средства за ефективно спровођење програма одржавања.";

(v) Додаје се ADR.OPS.C.007 и гласи:

"ADR.OPS.C.007 Одржавање возила

(a) Оператор аеродрома:

(1) успоставља и спроводи програм одржавања, који укључује превентивно одржавање и у складу је са принципима људских фактора, за возила за спасавање и гашење пожара, како би обезбједио ефикасност тих возила и њихове опреме и реакцију у предвиђеном року током цијелог радног вијека возила;

(2) обезбјеђује да се спроводи програм одржавања за његова остала возила која се користе на оперативним површинама.

(b) Оператор аеродрома:

(1) успоставља поступке за подршку спровођењу програма одржавања наведеног под (a);

(2) обезбјеђује одговарајућа и довољна средства и објекте за његово ефикасно спровођење;

(3) чува записе о одржавању за свако возило.

(c) Оператор аеродрома обезбјеђује да организације које раде или пружају услуге на аеродрому:

(1) одржавају своја возила која се користе на оперативној површини или другим оперативним подручјима, у складу са утврђеним програмом одржавања, укључујући превентивно одржавање;

(2) чувају релевантне записе о одржавању.

(d) Оператор аеродрома обезбјеђује да се неисправна возила не користе за рад на аеродрому.

(z) ADR.OPS.C.010 и ADR.OPS.C.015 се мијењају и гласе:

"ADR.OPS.C.010 Одржавање коловозних застора, других површина на земљи и дренаже

(a) Оператор аеродрома прегледа све оперативне површине укључујући колнике (полетно-слетне стазе, стазе за вожњу или платформе), оближња подручја и дренажу како би редовно процијенио њихово стање у оквиру превентивног и корективног програма одржавања аеродрома;

(b) Оператор аеродрома:

(1) одржава све оперативне површине како би избјегао и одстранио сав FOD који би могао проузроковати оштећење ваздухоплова или ометати рад њихових система;

(2) одржава површину полетно-слетних стаза, стаза за вожњу и платформи како би спријечило настанак штетних неправилности;

(3) одржава полетно-слетну стазу у таквом стању да коефицијент трења на њеној површини задовољава или прелази минималне стандарде;

(4) периодично прегледа и документује коефицијент трења полетно-слетне стазе за сврхе одржавања. Учесталост тих прегледа је довољна за утврђивање тренда коефицијента трења на површини полетно-слетне стазе;

(5) предузима корективне мјере како би спријечило да коефицијент трења на цијелој површини полетно-слетне стазе или на њеном дијелу, када није контаминирана, падне испод минималних стандарда.

ADR.OPS.C.015 Одржавање визуелних средстава и електричних система

(a) Оператор аеродрома успоставља и спроводи превентивни и корективни програм одржавања како би обезбједио исправност електричних система и напајање

електричном енергијом цијелокупне виталне инфраструктуре аеродрома, на начин који гарантује безбједност, правилност и ефикасност ваздушне пловидбе.

(b) Оператор аеродрома успоставља и спроводи превентивни и корективни програм одржавања како би обезбједио исправност појединачних свјетала и поузданост аеродромских система освјетљења, на начин којим се обезбјеђује континуитет навођења и контроле ваздухоплова и возила, како слиједи:

(1) за полетно-слетну стазу за прецизни прилаз категорије II или III, циљ система превентивног одржавања је да су током свих периода операција категорије II или III сва прилазна свјетла и свјетла полетно-слетне стазе исправна и да је у сваком случају најмање:

(i) 95% освјетљења исправно у сваком од сљедећих подсистема:

(A) систем освјетљења за прецизни прилаз категорије II и III, у унутрашњих

450 m;

(B) свјетла централне линије полетно-слетне стазе;

(C) свјетла прага полетно-слетне стазе;

(D) ивична свјетла полетно-слетне стазе.

(ii) 90% освјетљења исправно у зони додира;

(iii) 85% освјетљења исправно у систему прилазног освјетљења у подручју изван 450 m;

(iv) 75% освјетљења краја полетно-слетне стазе је исправно.

(2) Свјетла која могу бити неисправна у складу са наведеним под (1) не смију да мијењају основни образац система освјетљења.

(3) Неисправно свјетло није дозвољено поред другог неисправног свјетла, осим у пречкама и пречки прилазног свјетла (barrette i crossbar), гдје могу бити дозвољена два сусједна неисправна свјетла.

(4) За зауставну пречку на позицији за чекање која се користи за полетно-слетну стазу намијењену за операције са видљивошћу уздуж полетно-слетне стазе мањом од 550 m, систем превентивног одржавања има сљедеће циљеве:

(i) не смије бити неисправно више од два свјетла;

(ii) не смију бити неисправна два сусједна свјетла, осим ако је размак између свјетала знатно мањи од прописаног.

(5) За стазу за вожњу која је предвиђена за употребу у условима видљивости уздуж полетно-слетне стазе мање од 550 m, циљ система превентивног одржавања је да не смију бити неисправна два сусједна свјетла централне линије стазе за вожњу.

(6) За полетно-слетну стазу за прецизни прилаз категорије I, циљ система превентивног одржавања је да су током свих периода операција категорије I сва прилазна свјетла и свјетла полетно-слетне стазе исправна и да је у сваком случају:

(i) најмање 85% свјетала исправно од сљедећих подсистема:

(A) систем свјетала за прецизни прилаз категорије I;

(B) свјетла прага полетно-слетне стазе;

(C) ивична свјетла полетно-слетне стазе;

(D) свјетла краја полетно-слетне стазе;

(ii) не смију бити неисправна два сусједна свјетла, осим ако је размак између свјетала знатно мањи од прописаног.

(7) За полетно-слетну стазу која је предвиђена за полијетање у условима видљивости уздуж полетно-слетне стазе мање од 550 m, циљ система превентивног одржавања је да су током свих периода операција сва свјетла полетно-слетне стазе исправна и да у сваком случају:

(i) најмање:

(А) 95% свјетала централне линије полетно-слетне стазе (ако постоје) и ивичних свјетала полетно-слетне стазе је исправно;

(В) 75% свјетала краја полетно-слетне стазе је исправно;
(ii) не смију бити неисправна два сусједна свјетла.

(8) За полетно-слетну стазу која је предвиђена за полијетање у условима видљивости уздуж полетно-слетне стазе од 550 m или више, циљ система превентивног одржавања је да су током свих периода операција сва свјетла полетно-слетне стазе исправна и да у сваком случају:

(i) најмање 85% свјетала краја полетно-слетне стазе и ивичних свјетала полетно-слетне стазе је исправно;

(ii) не смију бити неисправна два сусједна свјетла;

(9) За полетно-слетну стазу опремљену визуелним системима показивача нагиба прилаза, систем превентивног одржавања има за циљ да у било којем периоду операција све јединице буду исправне. Јединица се сматра неисправном ако је број неисправних свјетала такав да јединица не пружа предвиђено навођење ваздухоплова.

(c) За потребе наведеног под (b), свјетло се сматра неисправним ако:

(1) просјечни интензитет главног свјетлосног снопа слабији је од 50% вриједности која је наведена у сертификационим захтјевима које је издала Агенција. За свјетлосне јединице чији је просјечни интензитет главног свјетлосног снопа изнад вриједности која је наведена у сертификационим захтјевима које је издала Агенција, вриједност од 50% примјењује се на ту пројектовану вриједност;

(2) филтер за свјетло недостаје, оштећен је или свјетло не производи свјетлосни сноп исправне боје.

(d) Оператор аеродрома успоставља и спроводи превентивни и корективни програм одржавања како би обезбиједио исправност и поузданост система аеродромских знакова и ознака, на начин којим се обезбјеђује континуитет навођења и контроле ваздухоплова и возила.

(e) Грађевински радови или активности на одржавању не изводе се у близини аеродромских електричних система када су на аеродрому на снази поступци у условима смањене видљивости.

(f) Оператор аеродрома обезбјеђује следеће:

(1) да програми превентивног одржавања наведени под (a), (b) и (d) укључују одговарајуће инспекције и провере појединачних елемената сваког система и самог система, који се обављају у складу са утврђеним поступцима и у утврђеним временским размацима, те су примјерени за предвиђену употребу и предметни систем;

(2) да се предузимају одговарајуће корективне мјере за исправљање свих утврђених недостатака.

(g) Оператор аеродрома води записе о релевантним активностима одржавања."

Иза Одјелка С додаје се Пододјелак D који гласи:

"Пододјелак D – Операције управљања платформом

ADR.OPS.D.001 Активности у вези са безбједношћу управљања платформом

(a) Оператор аеродрома обезбјеђује да су успостављени и да се примјењују начини рада и поступци на платформама како би се:

(1) регулисало кретање са циљем спречавања судара између ваздухоплова, као и између ваздухоплова и препрека;

(2) регулисао улазак ваздухоплова у, и координира излазак ваздухоплова са платформе са аеродромским контролним торњем;

(3) обезбиједило безбједно и брзо кретање возила;

(4) обезбиједила одговарајућа регулација следећих активности:

(i) додјеле паркинг мјеста ваздухоплову;

(ii) пружање услуга навођења ваздухоплова;

(iii) поступака паркирања ваздухоплова и одласка са паркинг мјеста;

(iv) допуњавање горива у ваздухоплов;

(v) мјере предострожности за заштиту од ваздушног млаза из мотора и испитивања мотора;

(vi) дозвола за покретање мотора и упутство за вожњу ваздухоплова по земљи.

(b) Оператор аеродрома, са циљем спровођења наведеног под (a) може додијелити одговорности другим организацијама. Ако оператор аеродрома додијели такве одговорности, ту додјелу укључује у аеродромски приручник. ADR.OPS.D.005 Границе платформе

(a) Оператор аеродрома, у сарадњи са пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају дефинише границе платформе и о истим обавјештава пружаоца услуга ваздухопловног информисања ради објаве у Зборнику ваздухопловних информација (AIP).

(b) При утврђивању граница платформе треба узети у обир најмање следеће:

(1) глосерт аеродрома;

(2) конфигурација и начин рада полетно-слетне и стазе за вожњу;

(3) густину саобраћаја;

(4) временски услови;

(5) оперативни поступци.

ADR.OPS.D.010 Координација уласка и изласка ваздухоплова са платформе

(a) Оператор аеродрома обезбјеђује координацију уласка и изласка ваздухоплова са платформе са пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају ако кретањем ваздухоплова по платформама не управља пружалац услуга у ваздушном саобраћају. Та координација укључује:

(1) утврђене тачке примопредаје између услуге управљања платформом и пружаоца услуга у ваздушном саобраћају за ваздухоплове у доласку и одласку;

(2) утврђена средства за комуникацију ваздух-земља која ће се користити на платформама,

(3) подручја на којима ваздухоплови у доласку чекају када паркинг мјеста нису доступна.

(b) Оператор аеродрома доставља пружаоцима услуга ваздухопловног информисања следеће информације ради објаве у Зборнику ваздухопловних информација (AIP):

(1) утврђене тачке примопредаје наведене под (a)(1);

(2) утврђена средства за комуникацију ваздух-земља наведена под (a)(2).

ADR.OPS.D.015 Управљање кретањем ваздухоплова на платформама

Оператор аеродрома обезбјеђује:

(a) ваздухоплов има упутства о рути коју треба пратити на платформама;

(b) адекватна визуелна помагала како би се обезбиједило да летачке посаде могу идентификовати додијељену руту;

(c) планирана рута је ослобођена било каквих препрека које би могле да ризикују судар са ваздухопловом у покрету.

ADR.OPS.D.025 Додјела паркинг мјеста

(a) Оператор аеродрома успоставља поступке и обезбјеђује њихову примјену како би обезбиједило да је додијељено паркинг мјесто ваздухоплова:

(1) прикладно за тип ваздухоплова који ће га користити,

(2) саопштено организацији одговорној за пружање AMS када је успостављена, или одговарајућем пружаоцу услуга у ваздушном саобраћају;

(3) саопштено лицима одговорним за менаџирањем ваздухопловом.

(b) Оператор аеродрома обезбјеђује да се при додјели паркинг мјеста ваздухопловима узму у обзир најмање следећи параметри:

- (1) карактеристике ваздухоплова;
- (2) помагала за паркирање;
- (3) опрема за опслуживање паркинг мјеста;
- (4) близина инфраструктуре;
- (5) други паркирани ваздухоплови на сусједним паркинг мјестима;

(6) зависности међу паркинг мјестима.

ADR.OPS.D.030 Навођење ваздухоплова

Оператор аеродрома обезбјеђује да се навођење ваздухоплова спроводи уз помоћ паркирних сигнала у складу са Додатком 1 Анекса прописа којим се уређује успостављање заједничких правила летења и оперативних одредби у вези са услугама и поступцима у ваздушној пловидби.

ADR.OPS.D.035 Паркирање ваздухоплова

Оператор аеродрома успоставља поступке и обезбјеђује њихову примјену како би обезбједио следеће:

(a) подручје предвиђено за паркирање ваздухоплова на платформи се надзире како би се обезбједило да се током маневра паркирања задрже потребни размаци;

(b) ваздухоплов се наводи како би се безбједно паркирао;

(c) аутоматизовани системи за навођење паркирања, ако су уграђени, функционишу правилно;

(d) лица одговорна за вожњу ваздухоплова се упозоравају да зауставе ваздухоплов када се размак не одржава;

(e) лицима, осим оних који учествују у поступку паркирања ваздухоплова, забрањено је да прилазе ваздухоплову када су укључена свјетла за избјегавање судара и мотори раде;

(f) на паркинг мјесту ваздухоплова нема остатака страних предмета (FOD) који би могли утицати на безбједност.

ADR.OPS.D.040 Одлазак ваздухоплова са паркинг мјеста

Оператор аеродрома успоставља поступке и обезбјеђује њихову примјену како би током одласка ваздухоплова са паркинг мјеста обезбједио следеће:

(a) опрема за сервисирање на земљи, осим камиона за изгуравање ако су потребни за покретање ваздухоплова, уклоњена је са паркинг мјеста ваздухоплова или паркирана на предвиђеним подручјима;

(b) мостови за укрцавање путника, ако постоје на паркинг мјесту, су увучени;

(c) на утврђеној рути изласка са паркинг мјеста нема остатака страних предмета;

(d) обустављено је кретање возила на паркинг мјесту и саобраћај на сусједним путевима, осим за камионе за изгуравање ако су потребни за покретање ваздухоплова;

(e) лицима која не учествују при одласку ваздухоплова са паркинг мјеста забрањен је приступ ваздухоплову док су укључена свјетла за избјегавање судара и мотори раде.

ADR.OPS.D.045 Достављање информација организацијама које раде на платформи

(a) Оператор аеродрома благовремено доставља информације у вези са ограничењима операција на платформи релевантним организацијама које раде на платформи.

(b) Достављају се следеће информације, ако је примјениво:

- (1) врста ограничења;
- (2) трајање ограничења, ако је познато;

(3) мјере ублажавања које треба примијенити;

(4) оперативни утицај ограничења;

(5) доступност паркинг мјеста ваздухоплова;

(6) ограничења паркинг мјеста ваздухоплова;

(7) доступност непокретне опреме на паркинг мјестима ваздухоплова;

(8) посебни поступци за паркирање;

(9) привремене промјене стаза за вожњу ваздухоплова по земљи;

(10) радови у току;

(11) све друге информације од оперативне важности за кориснике платформе.

ADR.OPS.D.050 Узбуђивање хитних служби

(a) Оператор аеродрома:

(1) успоставља и у плану аеродрома за случај опасности уводи поступак за обавјештавање хитних служби о несрећама и инцидентима на платформи;

(2) обезбјеђује одговарајућа средства и опрему за обавјештавање хитних служби;

(b) Поступак који успоставља оператор аеродрома укључује најмање следеће:

(1) податке за контакт и средства која се користе за обавјештавање хитних служби;

(2) информације које се морају дати хитним службама како би се инцидент ефикасно ријешило, као што су:

(i) локација несреће или инцидента;

(ii) природа несреће или инцидента;

(iii) настала штета;

(iv) повреде лица;

(v) опасне робе.

ADR.OPS.D.055 Мјере предострожности за заштиту од удара млаза из мотора

(a) Оператор аеродрома информира кориснике платформе о опасностима од удара млаза из мотора и од ваздушне струје из елисе.

(b) Оператор аеродрома захтијева од корисника платформе да прописно обезбједи возила и опрему и да одреде паркинг мјеста на којима је ефекат удара млаза из мотора или од ваздушне струје из елисе минималан.

(c) При пројектовању или измјени тлоцрта платформе, оператор аеродрома узима у обзир ефекат удара млаза из мотора или ваздушне струје из елисе.

(d) Оператор аеродрома утврђује мјеста на којима би могло доћи до удара млаза из мотора и објављује захтјев пилотима да примјењују минимални потисак или предузима одговарајуће мјере за ублажавања ефекта удара млаза из мотора.

ADR.OPS.D.060 Допуњавање горива у ваздухоплов

(a) Оператор аеродрома утврђује поступак за допуњавање горива у ваздухоплов.

(b) Поступак захтијева следеће:

(1) забрану отвореног пламена и употребе електричних или сличних алата који би могли произвести искре или електричне лукове у зони за снабдијевањем горивом;

(2) забрану покретања земаљских агрегата за струју током допуњавања горива;

(3) постојање слободног пута од ваздухоплова како би се омогућило брзо уклањање цистерне са горивом и лица у случају опасности;

(4) правилно повезивање ваздухоплова и извора довода горива те правилну примјену поступака уземања;

(5) тренутно обавјештавање руководиоца снабдијевања горивом у случају изливања горива и детаљна упутства о томе како поступати у случају изливања горива;

(6) постављање опреме за земаљску подршку на такав начин да су излази у случају опасности без икаквих препрека

како би се омогућила брза евакуација путника, ако се путници укрцавају или искрцавају или остају у ваздухоплову током допуњавања горива;

(7) доступност апарата за гашење пожара прикладног типа за најмање почетну интервенцију у случају пожара узрокованог горивом;

(8) престанак операција допуњавања горива ако су на аеродрому или у његовој близини грмљавинске олује са муњама.

ADR.OPS.D.065 Тестирање мотора

(a) Оператор аеродрома утврђује и примјењује поступак тестирања мотора.

(b) Поступак укључује следеће:

(1) лице које има овлашћење да одобрава тестирање мотора;

(2) подручја на којима се изводе тестирања мотора;

(3) безбједносне мјере које треба предузети.

ADR.OPS.D.070 Одјећа високе видљивости

Оператор аеродрома захтијева да све особље које ради вани, креће се пјешнице, на оперативној површини носи одјећу високе видљивости.

ADR.OPS.D.075 Одобрење за покретање мотора и упутства за вожњу ваздухоплова по земљи

(a) Оператор аеродрома обезбјеђује координацију одобрења за покретање мотора, одобрења за изгуравање ваздухоплова, ако је потребно, и упутства за вожњу ваздухоплова по земљи са пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају, ако кретањем ваздухоплова по платформи не управља пружалац оперативних услуга у ваздушном саобраћају.

(b) У том случају оператор аеродрома у сарадњи са пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају успоставља и спроводи поступак који укључује следеће:

(1) утврђивање органа који издаје одобрења за покретање мотора;

(2) средства за међусобно информисање о издатим одобрењима за покретање мотора;

(3) средства за међусобно информисање о издатим дозволама за изгуравање ваздухоплова и упутствима за вожњу ваздухоплова по земљи.

ADR.OPS.D.080 Програми обуке и провјере стручности сигнариста и возача возила "прати ме"

(a) Оператор аеродрома успоставља програм обуке и обезбјеђује његову примјену за лица која пружају:

(1) услуге навођења ваздухоплова;

(2) услуге усмјеравања уз помоћ возила "прати ме";

(b) Програм обуке спроводи се у складу са ADR.OR.D.017 Анекса III.

(c) Обука је осмишљена тако да пренесе основна знања и практичне вјештине у вези са извршавањем дужности релевантног особља.

(d) Оператор аеродрома обезбјеђује спровођење програма провјере стручности за особље наведено под (a) како би обезбиједио:

(1) континуирану компетенцију;

(2) да је то особље свјесно правила и поступака који су релевантни за њихове функције и задатке. Оператор аеродрома обезбјеђује да лица наведена под (a) пролазе провјере стручности у интервалима не дужим од 12 мјесеци од завршетка почетне обуке.

ADR.OPS.D.085 Програми обуке и провјере стручности особља које даје упутства за вожњу ваздухоплова путем радио-телефоније

(a) Оператор аеродрома обезбјеђује следеће:

(1) лица која дају упутства за вожњу ваздухоплова по платформи, путем радио-телефоније, користећи додијелене

ваздухопловне радио фреквенције, одговарајуће су обучена и квалификована;

(2) програм обуке спроводи се у складу са ADR.OR.D.017 Анекса III, уз следеће изузетке:

(i) након почетне обуке слиједи обука за локацију које се састоји од следећих фаза:

(A) фазе прелазне обуке, осмишљене првенствено за пренос знања и разумијевања о оперативним поступцима специфичним за локацију и аспектима специфичним за задатке;

(B) фазе обуке на радном мјесту, која је завршна фаза обуке за локацију током које се претходно стечене рутине и вјештине повезане са радним мјестом интегришу у пракси под надзором квалификованог инструктора у ситуацији стварног саобраћаја;

(ii) периодична обука изводи се у интервалима не дужим од 12 календарских мјесеци и садржи преглед садржаја почетне обуке;

(iii) обука за обнављање знања изводи се када је лице одсутно са дужности у периоду дужем од 12 мјесеци и укључује цијели садржај почетне обуке.

(b) Лица наведена под (a)(1) доказују знање језика, најмање на оперативном нивоу у употреби фразеологије и једноставног језика, у складу са наведеним под (c), на језицима који се употребљавају за комуникацију земља-ваздух на аеродрому.

(c) Подносилац захтјева доказује способност да:

(1) успјешно комуницира у ситуацијама комуницирања само гласом и у ситуацијама комуницирања лицем у лице;

(2) прецизно и јасно комуницира о општим темама и темама повезанима са послом;

(3) користи прикладне комуникационе стратегије за размјену порука и препознаје и рјешава неспоразуме у општем контексту или контексту повезаном са послом;

(4) успјешно савладава језичке изазове настале због компликације или неочекиваног развоја догађаја до којих долази у контексту рутинске пословне ситуације или комуникационих задатака са којима су већ упознати;

(5) користи дијалект и акценат који је разумљив ваздухопловној заједници.

(d) Знање језика доказује се сертификатом који је издала организација која је спровела оцјењивање, у којој се наводи језик или језици, ниво или нивои знања и датум оцјењивања.

(e) Осим за лица која су доказала знање језика на нивоу стручњака, знање језика поново се оцјењује:

(1) сваке четири године од датума оцјењивања, ако је доказани ниво оперативни ниво;

(2) сваких шест година од датума оцјењивања, ако је доказани ниво напредни ниво.

(f) Доказивање знања језика врши се методом оцјењивања која обухвата:

(1) поступак који се користи за оцјењивање,

(2) квалификације оцјењивача који оцјењује знање језика;

(3) жалбени поступак.

(g) Оператор аеродрома обезбјеђује курсеве језика како би одржао потребни ниво знања језика свог особља.

(h) Оператор аеродрома обезбјеђује примјену програма провјере стручности за особље наведено под (a)(1), како би обезбиједио:

(1) континуирану компетенцију;

(2) да је то особље свјесно правила и поступака који су релевантни за њихове функције и задатке. Оператор аеродрома обезбјеђује да лица наведена под (a) пролазе провјере стручности у интервалима не дужим од 12 мјесеци од завршетка почетне обуке.

Анекс VI Правилника - Непримјењиве одредбе, мијења се и гласи:

У Непримјењиве одредбе Уредбе комисије (ЕУ) бр. 139/2014 од 12. фебруара 2014. године о утврђивању захтјева и управних поступака у вези са аеродромима у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савјета додаје се:

ADR.AR.A.030(d)

(d) Надлежни орган о тим мјерама такође обавјештава Агенцију и, ако је потребна заједничка активност, друге предметне државе чланице.

ADR.OR.F.005 (5)

(5) листу аеродрома, који се налазе у другим државама чланицама, на којима се пружа услуга.
